

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

ЛІТЕРАТУРА ТА ІСТОРІЯ: АНТРОПОС–ТОПОС–ТРОПОС

Монографія

За редакцією Михайла Гнатюка

Львів
ЛНУ ім. Івана Франка
2023

АВТОРСЬКИЙ КОЛЕКТИВ:

Микола Ільницький (підрозділ 1.1), Ірина Терехова (підрозділ 1.2), Ольга Шостак (підрозділ 1.3), Людмила Тарнашинська (підрозділ 1.4), Уляна Федорів (підрозділ 1.5), Світлана Маценка (підрозділ 1.6), Василь Івашків (підрозділ 2.1), Михайло Гнатюк (підрозділ 2.2), Тимофій Гаврилів (підрозділ 2.3), Тетяна Ткаченко (підрозділ 2.4), Михайло Сокульський (підрозділ 2.5), Алла Татаренко (підрозділ 2.6), Юліана Лесняк (підрозділ 3.1), Микола Крупач (підрозділ 3.2), Володимир Працьовитий (підрозділ 3.3), Людмила Даниленко (підрозділ 3.4), Дмитро Решетніков (підрозділ 3.5), Тарас Лучук (підрозділ 3.6), Леся Генералюк (підрозділ 4.1), Мар'яна Челецька (підрозділ 4.2), Світлана Земляна (підрозділ 4.3), Валерій Корнійчук (підрозділ 4.4), Роман Крохмальний (підрозділ 4.5), Микола Легкий (підрозділ 4.6), Василь Будний (підрозділ 4.7), Алла Швець (підрозділ 5.1), Оксана Левицька (підрозділ 5.2), Мар'яна Гірняк (підрозділ 5.3), Олена Галета (підрозділ 5.4), Олена Бондарева (підрозділ 5.5), Володимир Микитюк (підрозділ 5.6)

Редакційна колегія:

Михайло ГНАТЮК (голова), Олена ГАЛЕТА, Мар'яна ГІРНЯК, Уляна ФЕДОРІВ

Рецензенти:

д-р філол. наук, проф. Ткаченко Анатолій Олександрович
(Київський національний університет імені Тараса Шевченка);
д-р філол. наук, проф. Бунчук Борис Іванович
(Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича);
д-р філол. наук, проф. Романов Сергій Миколайович
(Волинський національний університет імені Лесі Українки)

*Рекомендовано до друку Вченою Радою
Львівського національного університету імені Івана Франка
Протокол № 46/4 від 26 квітня 2023 року*

Л 64 **Література та історія:** антропос–топос–тропос : монографія / [Микола Ільницький, Ірина Терехова, Олена Шостак та ін.] ; за ред. Михайла Гнатюка. – Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. – 426 с.
ISBN 978-617-10-0838-0.

Монографію «Література та історія: антропос–топос–тропос», що її підготувала кафедра теорії літератури та порівняльного літературознавства Львівського національного університету імені Івана Франка, присвячено аналізу актуальних проблем сучасної гуманітаристики: взаємозв'язкам літератури та історії. У ній окреслено проблеми історичної пам'яті, травматичного досвіду та сучасне осмислення минулого в літературі та мистецтві. Розглянуто питання транзитних просторів літератури та пошуки національної ідентичності крізь призму колективного, особистого, національного. Окремі питання присвячено аналізу міжмистецьких просторів культури та їх реалізації. Дослідження базується на матеріалі найновіших досягнень сучасної науки про літературу.

Для філологів, істориків, усіх, хто цікавиться проблемами сучасної гуманітаристики.

УДК 82.09+94

ЗМІСТ

Вступне слово	5
РОЗДІЛ 1. Історична пам'ять, травматичний досвід та сучасне переосмислення минулого в літературі та мистецтві	9
1.1. Безсмертя як пам'ять поколінь (<i>Микола ІЛЬНИЦЬКИЙ</i>)	9
1.2. Конфлікт між войовничою та інтелектуальною історією в романі П. Куліша «Михайло Чарнишенко» (<i>Ірина ТЕРЕХОВА</i>)	17
1.3. Національно-державницький аспект «еміграційного» тексту Івана Франка (<i>Ольга ШОСТАК</i>)	30
1.4. Посттравматична пам'ять Чорнобиля: система топосів у романі Теодозії Зарівної «Мовчання цезію» (<i>Людмила ТАРНАШИНСЬКА</i>)	43
1.5. Львів як місто/місце пам'яті в романі Вікторії Амеліної «Дім для Дома» (<i>Уляна ФЕДОРІВ</i>)	56
1.6. «Чи є глузд у всьому цьому безглузді»: тлумачення історії в сучасному німецькому історіографічному романі (на прикладі роману «Півтінь» Уве Тімма) (<i>Світлана МАЦЕНКА</i>)	66
РОЗДІЛ 2. Ландшафти пам'яті та пошуки власного я/ми	78
2.1. Образ дороги в художньому просторі романтичної прози Пантелеймона Куліша 1840-х років (<i>Василь ІВАШКІВ</i>)	78
2.2. До проблеми верифікації української урбаністичної прози: особливості урбаністичного тексту Львова кінця ХІХ–початку ХХ ст. (<i>Михайло ГНАТЮК</i>)	94
2.3. Поетика світанку в урбаністичних віршах Богдана-Ігоря Антонича (<i>Тимофій ГАВРИЛІВ</i>)	108
2.4. Автобіографічна трикстеріада в українській сміховій еміграційній прозі (<i>Тетяна ТКАЧЕНКО</i>)	128
2.5. Сучасна трансформація козацького міфу в романі Володимира Єшкілева «Унія» (<i>Михайло СОКУЛЬСЬКИЙ</i>)	136
2.6. Образ Загреба в романі Нади Гашич «Дев'ять життів пані Адели» (<i>Алла ТАТАРЕНКО</i>)	144
РОЗДІЛ 3. Транзитні простори літератури та пошуки національної ідентичності	157
3.1. Голос як текст (на матеріалі прози Миколи Хвильового) (<i>Юліана ЛЕСНЯК</i>)	157
3.2. «Літературна школа» Євгена Маланюка чи «Празька школа» та «вісниківство»? («Транзитні» модифікації термінологічного окреслення еміграційної літератури 1920–1930 років) (<i>МИКОЛА КРУПАЧ</i>)	166

3.3. Український світ у романі «Тигролови» Івана Багряного (<i>Володимир ПРАЦЬОВИТИЙ</i>)	176
3.4. Доживання радянської імперії: образ часу в романі Андрія Павловського «Імперія Корського» (<i>Людмила ДАНИЛЕНКО</i>)	189
3.5. Реконструкція трагічних подій білоруської історії у творчості Л. Рублевської (<i>Дмитро РЕШЕТНИКОВ</i>).....	196
3.6. «Слово дружби»: нереалізований літературний проект (<i>Тарас ЛУЧУК</i>)	208
РОЗДІЛ 4. Міжмистецькі простори культури: поетика та рецепція	216
4.1. Інтермедіальні конотації у поемі Святослава Гординського «Сім літ» (1939) (<i>Леся ГЕНЕРАЛЮК</i>).....	216
4.2. Інтермедіальні зв'язки у топосах–тропосах–антропосах «Української реконкісти» (<i>Мар'яна ЧЕЛЕЦЬКА</i>)	227
4.3. Принципи сюжетної та образної організації урбаністичного простору в романі Софії Андрухович «Фелікс Австрія»: текст і кінотекст (<i>Світлана ЗЕМЛЯНА</i>)	246
4.4. Невольничча поезія Тараса Шевченка крізь призму «золотої перетину» (<i>Валерій КОРНІЙЧУК</i>)	253
4.5. Ейдетична когерентність як джерело інформаційної естетики у поезіях Тараса Шевченка (<i>Роман КРОХМАЛЬНИЙ</i>)	269
4.6. Художня символіка повісти Івана Франка «Великий шум» (<i>Микола ЛЕГКИЙ</i>).....	281
4.7. На перетині монологу і нарації: вільне непряме мовлення у прозі Михайла Коцюбинського (<i>Василь БУДНИЙ</i>).....	289
РОЗДІЛ 5. Література як культурна біографія: особисте, колективне, національне	309
5.1. Людина і війна в новелістиці Василя Стефаника: антропологічні виміри (<i>Алла ШВЕЦЬ</i>)	309
5.2. Митець у вирі історії: українська біографічна проза про художників (<i>Оксана ЛЕВИЦЬКА</i>).....	321
5.3. Жанротворча функція образу митця в романі «Шрами на скалі» Романа Іваничука (<i>Мар'яна ГРНЯК</i>).....	332
5.4. Нова словесність: «Словник війни» Остапа Сливинського у перспективі літературної антропології (<i>Олена ГАЛЕТА</i>).....	352
5.5. Постаць Степана Бандери в сучасній українській драматургії у контексті гетеротопій нового українського бандеро-дискурсу (<i>Олена БОНДАРЕВА</i>).....	363
5.6. Українська персоналістична літературна критика: генега і європейський контекст (<i>Володимир МИКИТЮК</i>)	380
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	394
ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРІВ.....	421

ВСТУПНЕ СЛОВО

Колективну монографію «Література та історія: антропос-топос–тропос» присвячено 20-річчю кафедри теорії літератури та порівняльного літературознавства у Львівському національному університеті ім. Івана Франка, яка заснована 2001 р.

Відкриття кафедри зафіксувало новий етап літературознавчої підготовки сучасного студента-філолога. Теоретичні проблеми в літературознавстві у Львівському університеті почали розглядати ще з часу заснування філологічних кафедр: кафедра польської філології (1826), кафедра словесності руської (1848). З початку роботи цих кафедр теоретичні питання літературознавства стали одними з основних.

У XIX ст. у Львівському університеті пріоритетним було вивчення мов, зокрема слов'янських. Відомо, що в головному університеті Австрійської, а згодом (1967) Австро-Угорської імперії вивчення літературознавчих дисциплін залишалися на маргінесі. У 50-х р. XIX ст. новообраний професор кафедри славістики Віденського університету Франц Міклошич «займався тільки граматикою і зовсім занедбував історію літератури, може навіть не вірячи в існування чогось такого, щоби можна назвати історією слов'янської літератури, а бачачи тільки цілої півкопи дрібних слов'янських літератур»¹.

Значним внеском у теоретичне осмислення проблем теорії літератури та компаративістики були праці видатного українського письменника та літературознавця Івана Франка. Особливо активізувалася його увага до проблем теорії літератури в час підготовки вченого до викладання літератури

---

¹ Франко І. Поступ славістики на Віденському університеті // Франко І. Збір. творів : у 50 т. Т. 31. С. 8.

5.5. Постаць Степана Бандери в сучасній українській драматургії у контексті гетеротопій нового українського бандеро-дискурсу

У художній площині сучасної української літератури осмислення постаті Степана Бандери як унікального концепту масової свідомості зараз розгортається на перетині кількох провідних соціогуманітарних площин: культурної антропології, концептуальної історії, студій пам'яті та художньої біографіки, актуалізованої тектонічними зрушеннями в українському суспільстві в XXI ст.

А. Киридон звернув увагу на наступні аспекти, важливі у контексті розмови про нову інтерпретацію постаті Бандери і в художній, і в багатьох позахудожніх реальностях: розвиток пам'яттевої парадигми в загальному контексті сучасного українського гуманітарного знання; специфіка «розуміння соціальної/культурної пам'яті як процесу постійного розгортання, трансформацій і видозмін»; непередбачуваний, нелінійний характер сприйняття соціальної/культурної пам'яті; мінливість мнемонічних практик, утверджених у культурі періоду великих зрушень і трансформацій; урахування у дослідженнях соціальної/культурної пам'яті таких її рис, як вибіркковість, соціальна (регіональна, національна тощо) диференціація і потенційна конфліктність; інструментальність для політики та роботи з різними соціальними групами¹. Дослідниця для з'ясування загальногуманітарної специфіки роботи з індивідуальною і колективною пам'яттю використовує обґрунтований М. Фуко «концепт гетеротопій» – «загадкових гетерогенних просторів, наділених множинністю змістів», та звертає увагу на їх мінливість, багат шаровість, розриви в часі, переходи, протиставлення реальному світові. Водночас гетеротопії розглядаються не лише як дослідницька інтенція, а і як «спосіб мислення у парадигмі студій пам'яті», і як своєрідна концептуальна метафора пам'яттевої парадигми².

З огляду на аксіологічну специфіку різних великих регіонів в Україні Я. Верменич парадокс української системи мислення і гуманітарного знання вбачає в тому, що «пошук об'єднавчих доктрин і консенсусного суспільного ідеалу постійно обертався на практиці новими розмежуваннями й розламами», що було спричинено не лише суб'єктивними факторами, а й такими об'єктивними обставинами, як імперський тиск різних держав-метрополій, асиметрія у розвитку і цінностях регіонів, амбівалентність

¹ Киридон А. Студії пам'яті в просторі сучасного гуманітарного знання // Міждисциплінарні гуманітарні студії. STUDIA HISTORIA. Серія: історичні науки. Вип. 3. Київ, 2017. С. 195–206, 197–198.

² Киридон А. Гетеротопії пам'яті: Теоретико-методологічні проблеми студій пам'яті. Київ : Ніка-Центр, 2016. С. 5–6.

РОЗДІЛ 5. ЛІТЕРАТУРА ЯК КУЛЬТУРНА БІОГРАФІЯ: ОСОБИСТЕ, КОЛЕКТИВНЕ, НАЦІОНАЛЬНЕ

ціннісних, зокрема зовнішньополітичних, орієнтацій¹. Зауважено інтроверсійну специфіку формування української національної/ громадянської ідентичності, яка виявляє відмінність від європейських і неєвропейських держав, а об'єктом прицільної уваги інтелектуальної історії України вважає ідеологію націєтворення й національного самовизначення². Водночас із погляду національного самостановлення і громадянського самоусвідомлення «комплекс ідей у зв'язці «національне/регіональне» упродовж десятиліть знаходився у зоні офіційного замовчування і відвертих фальсифікацій»³, а нинішній інтелектуальній історії належить не лише відкривати нові факти та закономірності, а й спростовувати сфальсифіковані дискурси та прокладати нові маршрути суспільної рецепції тих чи інших історичних подій та персоналій. Водночас «про національну історію, як і про національну ідею чи націоналізм, не можна розмірковувати без певної емоційної налаштованості. Тут ніколи не буде однозначності у підходах: адже і сам історичний досвід реалізації національних ідей, і, особливо, рефлексії щодо нього у різних людей відмінні»⁴.

І. Колесник, обґрунтовуючи принципи і терміносистему концептуальної історії в українському контексті, наголосив, що слід розрізняти глибинні стереотипи мислення історика, які віддзеркалюють колективну історичну свідомість, та специфічні стереотипи, «обумовлені культурними національними лояльностями історика»⁵. Вона звертає увагу і на те, що «у структурах української національної свідомості співіснують ієрархії численних лояльностей і виключної ідентичності»⁶.

Відповідно, перед сучасним українським гуманітарним знанням на тлі аксіологічної ревізії, спричиненої українськими революціями ХХІ ст. і багаторічним опором українців збройній агресії колишньої метрополії, постають кілька основних завдань, сформульованих у цитованих працях: витворення адекватної викликам ХХІ ст. аксіологічної системи, яка матиме дієві механізми впливу на українське суспільство (Я. Верменич); урахування гіпертекстової структури, нелінійності та фрагментарності пам'яті, її довільності у виборах маршрутів спогадів та прогностики

¹ Верменич Я. Національна ідентичність як соціокультурний конструкт: погляд із початку ХХІ століття на проблеми ХХ // Регіональна історія України. Київ, 2017. Вип. 11. С. 9–42, 19.

² Там само. С. 10–11.

³ Верменич Я. Конструювання української ідентичності: національні й регіональні проекти другої половини ХІХ–початку ХХ ст. Київ : Інститут історії України НАН України, 2016. С. 16.

⁴ Верменич Я. Локально-регіональні рівні вітчизняного наративу // Український історичний журнал. Київ, 2013. № 5. С. 4–23. С. 23.

⁵ Колесник І. Українська історіографія: концептуальна історія. Київ : Інститут історії України НАН України, 2013. С. 132.

⁶ Там само.

5.5. Постаць Степана Бандери в сучасній українській драматургії у контексті гетеротопій нового українського бандеро-дискурсу

(А. Киридон); створення нового переконливого українського національного/ громадянського нарративу з урахуванням того досвіду, який напрацювали країни Центральної та Східної Європи (І. Колесник).

По суті, дискурсом української історіографії та культури Степан Бандера став лише в ХХІ ст.: безпосередньо в Україні, а не лише в діаспорі, почали з'являтися біографічні нариси і документальні видання, розгорнулися суспільні дискусії та наукові баталії, були опрацьовані раніше закриті архіви, поступово змінювалися програми і підручники з історії України, виникли одиничні художні тексти, які репрезентували дражливий для українського суспільства образ.

До цього ще з середини ХХ ст. маємо видані діаспорою документальні та історіографічні книги, які постійно актуалізували цю постать для світу – але не для України. Вони не мали однозначної спрямованості і трактували постать Бандери по-різному. Так, ще в 1950 р. Б. Михайлюк писав про «бунт Бандери» в середовищі українських націоналістів і стверджував, що власне завдяки цьому само середовище було розколото та демотивовано¹; П. Мірчук у канадському виданні 1961 р. називав Бандеру «символом безкомпромісовості» українства², а Д. Чайковський у книзі 1970 р. презентував його як очільника, натхненника і провідника українського національно-визвольного руху³. Д. Яневський називав цілу плеяду діаспорових дослідників, чиїми зусиллями зібрано й опрацьовано безцінний системний матеріал з історії українського національного опору середини ХХ ст.: Тараса Гунчака, Петра Мірчука, Володимира Косика, Зиновія Книша, Петра Содоля⁴.

Одним із перших українських драматургів, хто ще наприкінці 1980-х рр. почав опрацьовувати образ Степана Бандери, був Ярослав Верещак. У 1991 р. його п'єсу під назвою «Степан Бандера» в Українському національному театрі-студії тернопільського Палацу культури ВАТ «Ватра» поставив місцевий режисер Павло Загребельний, а в 2001 р. під назвою «Проба» – польський режисер Тадеуш Брадецький (того ж року виставу було показано в Італії на MITTELFEST).

Нечисленні українські книги кінця 1990-х-початку 2000-х рр. про Степана Бандеру⁵ уперше явили українському суспільству постать «іншого»

¹ Михайлюк Б. Бунт Бандери (III справлене видання). Canada : На чужині, 1950.

² Мірчук П. Степан Бандера. Символ революційної безкомпромісовості. Хмельницький : Поділля, 1992.

³ Чайковський Д. Степан Бандера: Людина – Борець – Провідник. Нью-Йорк : Друкарня «Луна», 1970.

⁴ Яневський Д. Бандера. Портрет на тлі епохи. Перша спроба наукової біографії. Харків : Фоліо, 2022. С. 105.

⁵ Гордосевич Г. Степан Бандера: людина і міф. Київ : Бібліотека українця, 1999 ; Дужий П. Степан Бандера – символ нації. Ескізний нарис про життя і діяльність Провідника ОУН : у 2-х ч. Львів : Галицька Видавнича Спілка. Ч. 1 – 1996 ; Ч. 2 – 1997 ; Посівнич М.

Бандери – не злочинця і фашиста, яким його представляла радянська влада, а харизматичного патріота і українського достойника, якого не можна викреслювати з національної історії. Справжньою революцією у суспільному сприйнятті постаті Бандери стає тритомне видання за загальною редакцією В. Сергійчука «Степан Бандера у документах радянських органів державної безпеки (1939–1959)»¹ загальним обсягом майже в 2 тисячі сторінок, яке містило 230 архівних документів і розкривало ганебні злочини радянської влади щодо самого Степана Бандери, його родини та українців, які чинили опір тоталітарній державі.

6 липня 2010 р. у Києві відбувся допрем'єрний показ вистави «Чорна рілля. Любов і смерть Степана Бандери» Театру української традиції «Дзеркало» за п'єсою та в режисурі Володимира Петранюка (він же грав роль Степана Бандери). Виявляється, таку виставу В. Петранюк мріяв створити ще з початку 1990-х рр., п'єсу написав у 2009 р., осмислюючи дві дати – 100 років від дня народження Степана Бандери і 50 років від дати його смерті. 17 жовтня 2010 р. цю виставу з аншлагом було зіграно у Львові в приміщенні Першого українського театру для дітей та юнацтва, а згодом театр гастролював із нею до Івано-Франківська, Тернополя, а також до великих міст Львівщини.

Так, 2011 р. виходять велика збірка статей та есеїв «Страсті за Бандерою»², виносячи на широку аудиторію матеріали трьох фахових дискусій українських та іноземних істориків щодо феномену Бандери, об'ємне видання документів і матеріалів «Життя і діяльність Степана Бандери»³, а також розрахована на школярів книжечка В. Левицької «Степан Бандера і я»⁴, написана у формі детективного «розслідування» двох українських підлітків, які хочуть з'ясувати, ким саме є Степан Бандера – бандитом чи героєм. Цього ж року починає своє довге театральне і гастрольне життя вистава «У.Б.Н.» («Український буржуазний націоналіст») за п'єсою Галі Тельнюк у Національному драматичному театрі імені Марії Заньковецької (Львів). І хоча ці п'єса і вистава Федора Стригуна були не про Бандеру безпосередньо,

---

Степан Бандера – життя, присвячене свободі. Торонто–Львів : Вид-во «Літопис УПА», 2008 ; Рог В. Шлях Бандери. Київ : Українська видавнича спілка, 2008 ; Рог В. Шлях Бандери. Київ : Українська видавнича спілка, 2008 ; Сватко Я. Місія Бандери. Львів : Галицька видавнича спілка, 2003 ; Степан Бандера: 1909–2009 / упор. Б. Гордасевич, М. Посівнич. Львів : Тріада Плюс, 2010 ; Степан Бандера: документи і матеріали (1920–1930 рр.) / упоряд. М. Посівнич. Львів : [б.в.], 2006 ; Частій Р. Степан Бандера. Харків : Фоліо, 2009 (е-книга).

¹ Степан Бандера у документах радянських органів державної безпеки (1939–1959): у 3-х т. / заг. ред. В. Сергійчук. Київ : ПП Сергійчук М. І., 2009. Т. 1; Т. 2; Т. 3.

² Страсті за Бандерою: статті та есеї / упор. Т. Алмар, І. Балинський, Я. Гриник. Київ : Грані-Т, 2011.

³ Життя і діяльність Степана Бандери: документи і матеріали / ред. і упоряд. М. Посівнич. Тернопіль : Астон, 2011.

⁴ Левицька В. Степан Бандера і я. Київ : Зелений пес, 2011.

5.5. Постаць Степана Бандери в сучасній українській драматургії у контексті гетеротопій нового українського бандеро-дискурсу

вони суттєво активізували суспільну увагу до українського національного опору та його знакових імен.

Отож, 2012 р. грузинський режисер Заза Буадзе оголосив, що зніматиме фільм «Кохання вбивці», присвячений історії взаємин між агентом КДБ Богданом Сташинським та німецькою перукаркою Інге Поль. Епізоди про вбивство Сташинським Степана Бандери та ще одного лідера ОУН Льва Ребета мали бути лише периферійними фрагментами кінооповіді, яка була покликана «олюднити» вбивцю і змусити нас зрозуміти та прийняти його мотивацію, водночас вкотре маргіналізуючи очільників українського опору.

Прозовим відкриттям 2012 р. стає роман Андрія Кокотюхи «Червоний»¹, присвячений глорифікації українського повстанського руху, розкритого через постаць ватажка повстанців Данила Червоного. «Червоний – це, звісно, вигаданий персонаж. Ніякого «Остапа», командира летючої групи УПА Данила Червоного не існувало. Це збірний образ тридцятирічних, часто безіменних героїв того часу. <...>. Це була війна без лінії фронту. Точніше, цей фронт звивисто пройшов через хутори, обійстя й окремі хати», – писав у передмові до цього видання В. Кіпіані².

2013 р. на честь 70-річчя створення УПА виходить друком на широку аудиторію книга «Степан Бандера» В. Кука³, останнього командира УПА і близького друга самого Степана Бандери. Автора книги саме тоді понад 6 років не було в живих, а її текст, оздобленої добірками фотографій, був перевиданням брошури 1999 р. для вузького кола зацікавлених читачів. В. Кук називав Бандеру «однією із головних постатей України ХХ ст.», «невмирущим, світлим Символом боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу»⁴, розмірковує про нього не лише як про яскравого політичного діяча, а і як про здібного публіциста й теоретика націоналістичного руху⁵. Цього ж року надруковано фундаментальну книгу Є. Перепічки «Феномен Степана Бандери»⁶.

Під час Революції гідності активно використовується червоно-чорна символіка ОУН-УПА, набуває всенародного поширення гасло «Слава Україні!», праворуч від сцени на Майдані встановлюють портрет Степана Бандери. Проте відзначення смолоскипною ходою 105-ї річниці від дня його народження спричинило чимало упереджень та продемонструвало часткове несприйняття навіть у тих майданівців, хто називав себе «бандерівцями»: мотивацією опору вшануванню Бандери було те, що його не сприймають Схід і Південь, тож, мовляв, не варто відвертати від Майдану

¹ Кокотюха А. Червоний : роман. Харків : Клуб Сімейного Дозвілля, 2012.

² Там само. С. 3.

³ Кук В. Степан Бандера. Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 2013.

⁴ Там само. С. 3.

⁵ Там само. С. 43–45.

⁶ Перепічка Є. Феномен Степана Бандери. Львів : Сполом, 2013.

ці частини України. «Бандера «не зручний», «не бажаний», але так потрібний Україні»¹, – наполягала більш радикалізована частина Майдану, пояснюючи «поміrkованим» майданівцям, що справа не у постаті чи прізвищі, а в тому, що росія несправедливо зробила з Бандери та багатьох інших українських достойників символи абсолютного Зла, і цьому треба активно протидіяти. «Бандера об'єднав і розсварив Майдан» – називався один із тогочасних оперативних матеріалів від журналістки М. П'єцух².

Післямайданний суспільний інтерес до постаті Бандери підсилюється збройною агресією росії, спрямованою на повне знищення самої української державності. На цьому тлі 2014 р. виходить окремою книжечкою праця С. Бандери «Питання атомної війни і визвольна революція»³, у книжковий паперовий формат трансформується е-книга Р. Частія, розрахована насамперед на російськомовних людей українського Сходу, яка тепер отримує назву «Степан Бандера. Мифы. Легенды. Действительность»⁴. Поступово розширюється географія книжкових видань, і в 2015 р. е-книги цього тематичного діапазону пропонують своїм читачам Клуб сімейного дозвілля (М. Посівнич «Степан Бандера»⁵) та Дискурсус («Степан Бандера: ...коли один скаже: Слава Україні»⁶), в 2016 р. Джура (П. Кононенко «Українці у світовій цивілізації та культурі. Історичний феномен Степана Бандери»⁷), у 2017 р. Українська видавнича спілка ім. Ю. Липи перевидас нью-йоркське видання Д. Чайковського⁸. Показовими є книжкові серії, в які включено розвідки про Бандеру: «УКРАЇНЦІ: історія нескорених» (Клуб сімейного дозвілля); «Знамениті українці» (Фоліо), «Время и судьбы» (Фоліо), «Підривна література» (Українська прес-група), «Історія України. 12 балів» (Зелений пес), «Пластова книгозбірня» (Лілея-НВ), – тож бачимо цілком позитивний загальний контекст видавничих проєктів з елементами евристичної героїзації та меморіальної глорифікації. Географія видань (Львів, Тернопіль, Івано-Франківськ, Хмельницький, Київ, Вінниця, Харків) також показує, що на тлі російської збройної агресії постать Степана Бандери

¹ Червак Б. Степан Бандера і Майдан. LB. URL : https://lb.ua/blog/bogdan_chervak/250810_stepan_bandera_i_maydan.html (8.10.2022).

² П'єцух М. Бандера об'єднав і розсварив Майдан. iPress.ua. URL : https://ipress.ua/articles/bandera_obiednav_i_rozsvaryv_maydan_37280.html (9.10.2022).

³ Бандера С. Питання атомної війни і визвольна революція. Київ : Видавництво ПрАТ «Українська прес-група», 2014.

⁴ Частий Р. Степан Бандера. Мифы. Легенды. Действительность. Харьков : Фолио, 2014.

⁵ Посівнич М. Степан Бандера. Харків : Клуб Сімейного Дозвілля, 2015 (е-книга).

⁶ Степан Бандера у документах радянських органів державної безпеки (1939–1959) : у 3-х т. / заг. ред. В. Сергійчук. Київ : ПП Сергійчук М. І., 2009. Т. 1; Т. 2; Т. 3.

⁷ Кононенко П. Українці у світовій цивілізації і культурі. Історичний феномен Степана Бандери. Тернопіль : Джура, 2016.

⁸ Чайковський Д. Степан Бандера: Людина – Борець – Провідник. Київ : Українська видавнича спілка ім. Ю. Липи, 2017.

5.5. Постаць Степана Бандери в сучасній українській драматургії у контексті гетеротопій нового українського бандеро-дискурсу

у постмайданній Україні скоріше консолідує її регіони, а не розколює їх.

Паралельно дуже цікаві процеси відбуваються у культурі та суспільній свідомості українців аж до 2020-х рр.

Отож 2015 р. виходить і зазнає перших театральних інтерпретацій (Театр Володимира Завальнюка «Перетворення», НЦТМ ім. Л. Курбаса; актриса Ганна Яремчук, вистава «Краще б я народилася кішкою...») п'єси Неди Нежданої «Кицька на спогад про темінь»¹, протагоністка якої, проукраїнська мешканка окупованого Донбасу, вербалізує позицію тих українців, які не зрадили свою країну і свою армію у 2014 р. У своєму довгому сценічному монолозі вона проговорює власне життя до війни і під час перших місяців окупації, створює певну територію пам'яті своєї родини в кількох поколіннях, і водночас усвідомлює, що дискурс прагнення громадянської свободи, опору фашизму і тоталітаризму в неї та її дітей присутній на генетичному рівні. У цій сповіді «бандерівський дискурс» виникає майже непомітно. Інформаційну правду про події на Майдані та російську агресію проти України лояльні до росіян місцеві мешканці називають «бандерівськими байками»², а свою нелюбов до власної землі та її героїв камуфлюють вірою у велич сильнішої сусідньої держави: «Куди нашим бандерам проти великої Росії? Найбільша країна, ядерна держава! <...> Нащо мені та гробана Україна?»³. На наших очах протагоністка п'єси починає щиро сповідувати ту філософію національного опору, яка в очах російських нападників робить кожного свідомого українця «бандерівцем», і в такий спосіб спростовує хибний наратив роспропаганди про «неукраїнський» Схід і тотальне бажання місцевих мешканців прийняти нову російську реальність.

У 2017 р. в Україні з'являється фільм за романом Андрія Кокотюхи «Червоний», його відзняв Заза Буадзе, анонсувавши, що це буде ціла трилогія, яка ще включатиме фільми «Червоний. Вогняне коло» (книга і фільм з'явилися 2018 р.) та «Червоний. Західний рейд». А в Німеччині в цей же час український співак єврейської національності Юрій Гуржи приймає запит *Maxim Gorky theater* у Берліні створити щось дражливе про Україну (в контексті російсько-української війни театр прагнув бути в тренді), і разом із німецькою акторкою Мариною Френк, уродженкою Молдови, створює та грає на сцені Студії Я цього театру хіп-хоп оперу «Бандера – міфи реальності». Ю. Гуржи прагнув показати Бандеру як складну і суперечливу постать, надто вип'ятивши негативні погляди окремих бандерівців на єврейське питання (звісно, Юрія як українського єврея це дуже хвилювало, а ментального, ціннісного зв'язку з Україною та її боротьбою за свободу він уже давно не відчував). Ю. Гуржи спробував довести, що росія абсолютно штучно зробила

¹ Неждана Н. Кицька на спогад про темінь: Прощальний монолог Донбасу. Майдан. До і після: Антологія актуальної драми. Київ : Світ знань, 2016. С. 223–250.

² Там само. С. 241.

³ Перепічка Є. Феномен Степана Бандери. Львів : Сполом, 2013. С. 241.

з цієї історичної постаті гіпертрофованого антигероя; проте українське коло особистого спілкування також переконувало Юрія в тому, що українці здебільшого теж не сприймають Бандеру як «свого» героя. У червні 2019 р. Юрію Гуржи вдалося організувати музично-театральний перформанс у PostPlay театрі на Подолі, де він виконав пісні зі своєї хіп-хоп опери «Бандера – міфи реальності», заявленої в афішах театру під назвою «BANDERA».

Велику читацьку увагу привернула книга С. Плохія «По червоному сліду. Убивство у Мюнхені»¹, яка в 2017 р. пролила максимум світла на долю Богдана Сташинського як вершинного представника кілерської ієрархії і водночас як людини, яка повстала проти своїх ляльководів з тоталітарної держави і порятувалася втечею та втратою своєї особи. Як пам'ятаємо, це кореспондує із заявленим Заза Буадзе, але так і не реалізованим задумом 2012 р.

У 2019 р. надруковано книгу О. Шинкаренка «Бандера Distortion»², де створено модерністську інтелектуальну псевдобіографію Степана Бандери завдяки вигаданому сюжету, опосередкованому біографічному дискурсу та накладанню планів двох воєн – Другої світової та сучасної російсько-української. У контексті Другої світової війни постать Бандери зі Сталіним порівнював і військовий кореспондент нинішньої російсько-української війни Ю. Бутусов: «Бандеру називають «нацистом», хоча німці кинули його в концтабір і вбили його родичів. А Сталін із Гітлером уклав мирний договір і окупував Західну Україну разом із нацистами. <...> Бандера нікого не закликав окупувати. І якби Сталін не співпрацював із нацистами і не здійснив голодомор мільйонів українців в СРСР, то причин воювати з російськими окупантами у Бандери би не виникло»³.

У 2020 р. в кінопрокаті з'явився фільм «Наші котики», в якому горить палає Кремль. Одним із продюсерів цього фільму на запрошення подружжя Уляни та Марка Супрунів став онук Степана Бандери Стефко Бандера (молодший).

У серпні 2021 р. у Чернівцях до Дня Незалежності проходили театральні батли, які мали відбутися на Театральній площі міста, але через погодні умови були перенесені в Палац культури. Там Народний театр «Темп» Центрального палацу культури Чернівців показав виставу «Дорога до Раю» як сюрреалістичну історію від драматурга Ярослава Верещака та режисерки Тетяни Маслюк.

Із книжкових новинок початку 2000-х рр. варто згадати наступні: «Пластовий характер Степана Бандери» Ю. Юзича⁴; «Степан Бандера:

¹ Плохій С. По червоному сліду. Убивство у Мюнхені. Харків : Клуб Сімейного Дозвілля, 2017.

² Юзич Ю. Пластовий характер Степана Бандери. Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 2020.

³ Бутусов Ю. Бандера і Сталін – хто більший «нацист» і ворог народу? Цензор.Нет. URL : https://censor.net/ua/resonance/3104863/bandera_i_stalin_hto_bilshyui_natsyst_i_vorog_narodu (9.10.2022).

⁴ Юзич Ю. Пластовий характер Степана Бандери. Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 2020.

5.5. Постать Степана Бандери в сучасній українській драматургії у контексті гетеротопій нового українського бандеро-дискурсу

міфологія української свободи» І. Загребельного¹; «Фронда Степана Бандери в ОУН 1940 р. Причини і наслідки» П. Балея, що є перевиданням 1996 р.²; чергове перевидання книги Г. Гордосевич «Степан Бандера: людина і міф»³, яка до цього видавалася та перевидавалася у 1999, 2000, 2002, 2008, 2015 та 2018 рр.; «Світ ідей Степана Бандери та виклики XXI століття»⁴ – матеріали ІХ Бандерівських читань, кошти від реалізації яких скеровано на українську армію; електронне⁵ та паперове⁶ видання наукової біографії Степана Бандери авторства Д. Яневського, зрештою – об'ємне перевидання творів самого Бандери «Перспективи української революції»⁷, яке вперше обмеженим накладом друкувалося 1999 р.

Звертаємо увагу, в яких категоріях осмислюється постать Бандери авторами біографічних та історичних розвідок про нього: з одного боку – «феномен», «символ нації», «Провідник», з іншого – людина-«міф», у чийому життєписі нереального і легендарного значно більше, ніж фактологічного. Про це щодо постаті Бандери міркував і Д. Яневський, адже, попри безліч публікацій та спеціальних досліджень «на сьогодні в загальнодоступному інформаційному середовищі функціонують головним чином міти»⁸, проте «дискутувати з мітами та їхніми адептами – річ невдячна. Міт на те і є міт. Як і кожен міт, він стосується сфери віри, а не розуму»⁹. Версія Ю. Бутусова щодо причин та наслідків невинуватої міфологізації постаті Бандери несе цілком історичний зміст у структурі стосунків колонії та метрополії: «Час визнати – міф про Бандеру створено радянською і російською пропагандою, аби виправдати голодомор, аби виправдати змову з Гітлером і окупацію Західної України, аби виправдати радянський терор ГПУ-НКВС-КДБ в Європі проти лідерів українського спротиву, і найголовніше – щоб відмовити українцям у праві на збройний спротив»¹⁰.

¹ Загребельний І. Степан Бандера: міфологія української свободи. Тернопіль : Крила, 2021.

² Балея П. Фронда Степана Бандери в ОУН 1940 р. Причини і наслідки. Київ : Центр учбової літератури, 2021.

⁴ Гордосевич Г. Степан Бандера: людина і міф. Київ : КМ-Букс, 2022.

⁴ Світ ідей Степана Бандери та виклики XXI століття // Матеріали ІХ Бандерівських читань. Тернопіль : Крила, 2022.

⁵ Яневський Д. Бандера. Шухевич. Мельник. Коновалець. Стецько. Сташинський. Судоплатов. Портрет на тлі епохи. Харків : Фоліо, 2021 (е-книга).

⁶ Яневський Д. Бандера. Портрет на тлі епохи. Перша спроба наукової біографії. Харків : Фоліо, 2022.

⁷ Бандера С. Перспективи української революції. Київ : Наш формат, 2021.

⁸ Яневський Д. Бандера. Портрет на тлі епохи. Перша спроба наукової біографії. Харків : Фоліо, 2022. С. 10.

⁹ Яневський Д. Бандера. Портрет на тлі епохи. Перша спроба наукової біографії. Харків : Фоліо, 2022. С. 12.

¹⁰ Бутусов Ю. Бандера і Сталін – хто більший «нацист» і ворог народу? Цензор.Нет. URL: https://censor.net/ua/resonance/3104863/bandera_i_stalin_hto_bilshyyi_natsyst_i_vorog_narodu (9.10.2022).

Також цікава тенденція – вписувати постать Бандери в множинні ряди, підкреслюючи в такий спосіб і складність її персонального тлумачення, і логічність у ширших контекстах за якимось універсальним критерієм. Наприклад, В. Петранюк під однією обкладинкою об'єднує власні п'єси про Івана Мазепу, Тараса Шевченка та Степана Бандеру за моделлю Святої Трійці, називаючи цей тріумвірат «духовний тризуб українця»¹, а у виданні Інституту національної пам'яті «Фактор свободи»² Іван Мазепа, Симон Петлюра та Степан Бандера об'єднані в тріумвірат героїв-борців за незалежну Україну саме через свій добровільний вибір: «Ніхто не народжується бути героєм. Тим паче – ніхто не призначений стати символом. Це усвідомлений вибір шляху людьми, цілком звичайними за народженням. До того ж, це не одномоментний вибір. Його доводиться постійно повторювати у змінних обставинах. Плата за нього – життя. Але стати символом – це не просто здійснити геройський вчинок всупереч страху померти. Це жити, перетворюючи своє існування на міф, який триватиме й після смерті. Це стати водночас об'єктом захоплення для своїх та ціллю для ненависті чужих. <...> Це чекати смерті кожної миті, але встигати жити, творити, боротися»³. Д. Яневський взагалі користується постмодерним прийомом тиражування біографічних контекстів, його Бандера вписаний у реєстр біографічних постатей, так чи інакше пов'язаних із українським повстанським опором – або безпосередніх учасників і провідників (Роман Шухевич, Андрій Мельник, Євген Коновалець, Ярослав Стецько), або в якості тих, хто упосліджував його лідерів (Богдан Сташинський, Павло Судоплатов)⁴.

Після 24 лютого 2022 р. суспільне сприйняття постаті Бандери в Україні зазнало швидких трансформацій: більшість людей відчула, що означає боротися за власне існування, за свою ідентичність та за незалежність своєї країни, проти якої застосовано всю міць великої ядерної держави. Бандеро-дискурси стали охоплювати різні сфери українського суспільного життя. І так само, і «після Другої світової бандерівцями стали не лише українці, але й представники народів Балтії, Кавказу та взагалі будь-хто, здатний піднятися проти кремля»⁵, і під час повномасштабного нападу на Україну найменування «бандерівці» стало розмежувальною ознакою для «своїх» – у соцмережах, на фронті, в побутовому спілкуванні йшлося про «бандерівців» Джо Байдена, Бориса Джонсона, Ллойда Остіна, Анджея Дуду, Урсулу фон дер Ляєн, Халюка

¹ Петранюк В. Мазепа, Шевченко, Бандера – духовний тризуб українця: П'єси для театру. Київ : Видавництво Сергія Пантюка, 2018.

² Фактор свободи: Мазепа, Петлюра, Бандера. Київ : Український інститут національної пам'яті; Центр досліджень визвольного руху, 2019.

³ Там само. С. 1.

⁴ Яневський Д. Бандера. Шухевич. Мельник. Коновалець. Стецько. Сташинський. Судоплатов. Портрет на тлі епохи. Харків : Фоліо, 2021 (е-книга).

⁵ В'ятрович В. Чому Росія досі боїться Бандеру? Високий замок. URL : <https://wz.lviv.ua/blogs/455035-chomu-rosiia-dosi-boitsia-banderu> (8.10.2022).

5.5. Постать Степана Бандери в сучасній українській драматургії у контексті гетеротопій нового українського бандеро-дискурсу

Байрактара, які у той чи інакший спосіб допомагають українцям боротися з агресором.

Бандеро-дискурс буквально пронизав увесь волонтерський рух: пікапи для ЗСУ, на які українці постійно донатять власні кошти, переобладнуються під потреби війни, їх стали називати «бандеромобілями». У Львові на Двірцевій площі волонтери в перші дні прийому біженців годували їх гарячим бограчем, який у своїх волонтерських колах називали «бандерівським супом», і пояснювали людям із зони бойових дій, що сам Степан Бандера записав їм цей рецепт.

У виставі «Кицька на спогад про темінь» (за п'єсою Неди Нежданої) Херсонського обласного академічного театру імені Миколи Куліша, який у вересні 2022 р. поновив свою діяльність у Києві, глядачів частували звареним на сцені під час вистави борщем, і режисер вистави Сергій Павлюк наголошував, що це зараз «найбільш бандерівська» трапеза: у такий спосіб херсонці, яким вдалося виїхати з окупації, символічно «причащалися» у сприйнятті Степана Бандери як «свого» героя.

У контексті усіх нових відгалужень строкатого Бандеро-дискурсу зараз знову надзвичайно актуально зазвучали створені раніше драматургічні твори, присвячені Бандері. Можливо, саме тепер настає час їх нових сценічних інтерпретацій.

Українські драматурги уникають прямого біографізму, створюючи художні тексти про Бандеру. Вони працюють переважно у символіко-алегоричній площині, що наочно демонструють драматургічні тексти Володимира Петранюка і Ярослава Верещака.

Володимир Петранюк в епіграфі до своєї трагедії-одноактівки «Чорна рілля (Любов і смерть Степана Бандери)» наголосив на її нереалістичному, візіонерському характері: *«Я не розповідаю про те, що всі знають. Я пишу про те, чого не знає ніхто. Не знає ніхто, бо такого не було ніколи. Все це я вимислив. Скоріше навіть і не вимислив. Це все мені наснилося і ніч на 13 вересня, коли я перебував у сердечному смутку за Ним, за нашим Провідником Світлої пам'яті Степаном Андрійовичем Бандерою. Слава Героям!»*¹. Це єдиний момент, де звучить голос і заявлено ставлення Автора до подій твору та постаті його головного героя. Та й автор постає таким собі співцем-віщуном, уподібненим до давньоруського Бояна, який закликав собі на допомогу стихії та небесне натхнення. З цього короткого епіграфу ми вже розуміємо, що Степан Бандера є великою і трагічною людиною для драматурга, і переймаємося його *«сердечним смутком»*. Боянів інтертекст налаштовує нас також і на трагічний фінал та оплакування героя, що вповні відповідає заявленому жанру трагедії, і на проповідницьке Слово.

¹ Петранюк В. Мазепа, Шевченко, Бандера – духовний тризуб українця: П'єси для театру. Київ : Видавництво Сергія Пантюка, 2018. С. 78.

Для глядача між собою у Мюнхені спілкуються два шляхетних пана-емігранта – агроном Штефан Попель та фотограф-орнітолог Юзеф Леман. Одразу все смислове поле п'єси розпадається на текст для посвячених (тих, хто точно знає, яку особу приховує фіктивне ім'я Штефан Попель) і на просто текст цікавого драматургічного дійства. Читача драматург одразу вводить у категорію «посвячених», адже, на відміну від глядача, який інтуїтивно сприймає виставу і лише поступово втягується у процес «розуміння», читач може працювати з текстом п'єси повільно, з паузами і зупинками, звертатися до довідкових джерел, аби зрозуміти, хто є хто і яку роль всі ці люди відіграли в житті протагоніста. Таке повільне читання з виходом за межі власне тексту перетворює драму на великий гіпертекст, прозорий для тих, хто обізнаний із тонкощами українського повстанського руху, та закодований і наповнений знаками для тих, хто готовий причаститися до цього ознайомлення. Роблячи необхідні «зупинки», сучасному читачеві-неофіту нескладно дізнатися, хто такі Богдан Сташинський, Ольга Басараб, Юлія Якимович, Анна Чемеринська, Ярослава Опарівська, Василь Кук. Але, при тому, що Бандера-Сташинський звертаються один до одного підмінними іменами, для читача автор їх одразу маркує тими прізвищами, під якими вони увійшли в історію. Посвяченому реципієнтові вже багато, що скаже дата 15 жовтня 1959 р., особливо укупі з містом Мюнхеном, а неофіт дізнається про дату, місце та обставини вбивства Степана Бандери та зрозуміє, чому він приховував свою особистість і чого не втік до Америки від свого ката. Неофіт прочитуватиме зустрічі героя з різними віртуальними жінками як його здатність закохуватися, посвячений же інтерпретатор зрозуміє, що за цим зовні простим набором сюжетних ходів стоїть історія свідомого самозречення героя в ім'я вищого життєвого покликання.

Уявні діалоги протагоніста з трьома головними жінками його життя (перше юнацьке кохання Юлія Якимович, нерозділене кохання Анна Чемеринська, дружина і соратниця Ярослава Опарівська) обрамлені своєрідною «жіночою» рамкою діалогів Степана Бандери – з одного боку, з кельнеркою пані Абер, яка на наших очах із функції перетворюється на живу людину зі своєю трагічною історією, а з іншого – зі Смертю, якій він не дозволяє відправити себе в безіменне забуття. Сексуальна, юна і пристрасна Юлія, жінка, яка наче зійшла зі сторінок книги Клариси Естес «Жінки, що біжать з вовками», транслює наратив про те, як, вражений смертю закатованої дипломатки УНР та ЗУНР Ольги Басараб, ще підлітком наш протагоніст готував себе до майбутніх випробувань, як, аби бути незламним і не відчувати фізичного болю, *«провадив над собою такі самі тортури»*¹. Спокійна, розважлива і обережна Ярослава унаочнює розуміння великої самопожертви чоловіка та його свідомого самозречення від буденного людського щастя, яке було би можливе при втечі від своєї політичної справи.

¹ Петранюк В. Мазепа, Шевченко, Бандера – духовний тризуб українця: П'єси для театру. Київ : Видавництво Сергія Пантюка, 2018. С. 81.

5.5. Постаць Степана Бандери в сучасній українській драматургії у контексті гетеротопій нового українського бандеро-дискурсу

Ображена Анна доводить до апофеозу внутрішній трагізм Степана Бандери, звинувачуючи його в розколі повстанського руху та вбивстві свого чоловіка, хоча цього смертного гріха наш протагоніст не скоював. А кельнерка і Смерть узагалі стають своєрідними театральними масками проминального фізичного побуту та непроминальної духовної Вічності.

Також цікавими можна вважати діалоги між Бандерою і Сташинським, в яких містифіковані протагоніст і антагоніст спочатку мають чимало спільного і сприймаються ледь не як брати-близнюки, потім у процесі проговорювання кожен із них у той чи інший спосіб видає себе справжнього, а не позірного, зрештою, у фіналі один із них стає Христом, проходить свій шлях на Голготу, вмирає і воскресає, а інший обертається на Пілата і прирікає себе на блукання довічними колами Агасфера

13 яв одноактної трагедії «Чорна рілля», які послідовно розгортаються від метафори «чудового світу», сповненого поезії, музики, бродвейських мюзиклів, кохання, реалізації власного покликання у Хресний шлях, маркований назвами яв (Одкровення, Небесне, Цілунок, Вирок, Голгота, Воскресіння). Окрім яскравої євангельської лінії страстей Христових, текст містить безліч явлених і прихованих апеляцій до світової культури різних країн та епох: завдяки ним Бандера сприймається як рафінований інтелектуал, як свічадо справжньої української еліти, відкритої світу та його культурі. Епізодичними зонговими вставками у різних фрагментах п'єси стають джазова композиція Луї Армстронга «Який чудовий світ» (постаць афроамериканського музиканта для Бандери важлива тому, що той відмовлявся виступати в СРСР) і бродвейський мюзикл «Вестсайдська історія», «Фауст» Гете і «Самотній кедр на стромині» Гайне, «Роберт Брюс, король шотландський» Лесі Українки і відома козацька пісня «Чорна рілля», Одкровення Іоанна Богослова і православна хрестильна молитва. Прихованим інтертекстом через дію проходять Книга Еклезіяста або Проповідника, неканонічне «Євангеліє від Юди», а ще – складний метафоричний комплекс «саду», обернений і до сквородинівського «Саду Божественних пісень, що проросли із зерен Святого Письма», і до Вольтерівського афоризму «Треба доглядати наш сад», і до шевченкового «садка» як ментальної моделі українського сакруму, а також до крилатого рядка М. Рильського «...і не лінують доглядати свій сад».

У контексті розгортання метаметафори саду виникає розмова про його справжню цінність і метафізичну сутність. Узагалі більшість символів, метафор та діалогічних ліній у драматургічному творі В. Петранюка розгортаються поступово. Те ж саме і з садом. Спочатку Степан Бандера під впливом осінньої природи і музики віддається *«романтичному почуттю ностальгії, яке викликає з минулого тіні»*¹, згодом представляється своєму візаві як «агроном»

¹ Петранюк В. Мазепа, Шевченко, Бандера – духовний тризуб українця: П'єси для театру. Київ : Видавництво Сергія Пантюка, 2018. С. 80.

з Галичини, і водночас як людина, яка завжди «за кермом», а вже потім розіграє, як дописує до часопису «різні поради щодо садівництва *“Як захищати сад від шкідників”*»¹. Шлях захисту єдиний і дуже простий: зі шкідниками не домовляються, їх знищують, адже після їхньої навали «зі сходу» всі *«ліси стоять мертві, виморені»*². На зауваження Сташинського, що це не боротьба, а війна, протагоніст відповів: саме так, *«війна, в якій уже чимало садівників загинуло»*, а на запитання, чи став той сад його батьківщиною, – озивався: *«Чому став? Він був і буде моєю вітчизною і материзною. Мій сад, мій ліс, мої річки і гори. Я мушу це боронити. Я приречений на це»*³.

Другим Я протагоніста стає сич, який випадково залетів у вікно кав'ярні пані Абер, оскільки не вмів користуватися свободою. Символіка сича створює певні образні рамки – з одного боку, мудрості, пізнання і пророцтва, які властиві усамітненому філософу, а з іншого – мороку і близької смерті в контексті віщування та демонічності. У коротеньких монологах до сича Степан Бандера висловлює те, що в діалозі з будь-якою людиною звучало би занадто пафосно: *«Сич! Що, брате? Ти так само розбиваєшся об прозоре і холодне скло, що з кожним часом зменшує простір життя твого пташиного роду, як і я, якому немає місця на власній землі»*⁴; *«Сумуєш, брате Армстронг? За рідними лісами і лісовими побратимами? Так само як і я, пташе. Скільки їх загинуло від кривавих мисливців. І скільки ще загине? Але ми з тобою чоловіки. З виразними ознаками чоловічої статі. Чоловік мушує боронити власний рід, гніздо»*⁵.

Ближче до фіналу п'єси образ ката Сташинського роздвоюється, цей персонаж позбувається не лише цілісності, а й ознак персональної ідентифікації, стаючи безликим Юдою, а фрагментарний до цього образ Степана Бандери набуває опуклої цілісності та акцентованої трагедійності.

Ярослав Верещак своїм драматургічним текстом «Пекельна дорога до Раю» прагнув створити такий драматургічний текст, в якому Бандера би не був заявленим ідеологічним штампом і який міг би втілити сучасний український театр. Його задум про «відважного гайового» зафіксовано ще в середині 1980-х рр., коли навіть сама згадка цього імені автоматично ставила автора поза літературним і театральним процесом. Очевидно, що початковий текст було написано наприкінці 1980-х рр., адже в 1991 р. маємо його першу сценічну інтерпретацію. Твір про Бандеру має безліч авторських варіацій. Проте, незалежно від текстового варіанту, ключова ситуація твору лишається незмінною: актори самодіяльного театру в непристосованому

¹ Петранюк В. Мазепа, Шевченко, Бандера – духовний тризуб українця: П'єси для театру. Київ : Видавництво Сергія Пантюка, 2018. С. 95.

² Там само.

³ Там само. С. 96.

⁴ Там само. С. 85.

⁵ Там само. С. 95.

5.5. Постать Степана Бандери в сучасній українській драматургії у контексті гетеротопій нового українського бандеро-дискурсу

для цього приміщенні грають п'єсу про Степана Бандеру, чиє ім'я у її тексті не називається – насамперед через неготовність українського суспільства його адекватно сприймати.

Разом із еволюцією задуму та зміною ампула персонажів трансформувалися заголовки вистражданого рукопису: «Відважний гайовий», «Ішов відважний гайовий», «Проба», «Проба (С. Б.)», «Стефка», «Стефко», «Проба (Степан Бандера)», зрештою, всі друковані варіанти цього тексту оприлюднені під різними назвами: «Дорога до Раю» (сайт НЦТМ імені Леся Курбаса, збірка Ярослава Верещака «144000», антологія біографічних драм «Таїна буття»), «Стефко продався мормонам» (альманах «Сучасна українська драматургія»), «Пекельна дорога до Раю» (збірка Я.Верещака «Центрифуга», антологія сучасної історичної драми «Часо&Простір»).

Змінився родо-жанровий різновид репрезентації тексту – від рукописної повісті, яку кваліфіковано дослідила Л. Бондар¹, до названих варіацій драматургічних творів. Інакшали не лише жанрові варіанти й назви твору, але й еволюціонували маркери впізнаваності постаті Степана Бандери – від абстрактного «відважного гайового» до абрєвіатури «СБ» і, зрештою, до відкритого називання персонажа історичним іменем «Степан Бандера».

За період еволюції задуму суттєво оновився контекст сприйняття постаті Бандери в українській суспільній свідомості: від табуйованого імені – до визнаного (принаймні, інтелектуальною частиною суспільства) національного героя; від заміфологізованої постаті «державного злодія-націоналіста» до деміфологізованої знакової фігури очільника національного спротиву російській агресії; від образу, який не має нічого спільного з художніми матеріями – до естетично потенційного символу або навіть концепту, здатного продукувати гуманітарні смисли. У такому плетиві зрідка зринають окремі факти реальної біографії Бандери, згадки про трагічні долі представників його родини, поодинокі приналежні йому мікроцитати. Відмовляючись від лінійної подачі біографії головного персонажа, Я. Верещак використовує цю постать як емблематичний ресурс. Драматург запрошує реципієнта до евристичної співпраці, самостійного пошуку релевантних джерел та перегляду власних мисленнєвих шаблонів і упереджень щодо свого основного персонажа, і саме через ігрові стратегії розмова стає легкою та невимушеною, а історична постать – такою, що вимагає не лише загального, а й персонального переосмислення.

Модель «театрувтеатрі» найчастіше має на меті створити опосередкований діалог з реципієнтами. Природа такого діалогу антиофіційна, відтак у п'єсі Ярослава Верещака він відбувається не в офіційному українському театрі, де сцена вищає над глядачами, а в периферійному самодіяльному театрі, який

¹ Бондар Л. Повість Я. Верещака «Стефко продався мормонам»: історико-театральний наратив в умовах сюрреалістичного хронотопу // Кременецькі компаративні студії. Хмельницький, 2014. Вип. IV. С. 7–17.

РОЗДІЛ 5. ЛІТЕРАТУРА ЯК КУЛЬТУРНА БІОГРАФІЯ: ОСОБИСТЕ, КОЛЕКТИВНЕ, НАЦІОНАЛЬНЕ

повністю протиставлений усім моделям стандартних офіційних театрів: він функціонує у підвальному приміщенні – геть непридатному для театральної справи просторі; імпровізована театральна трупа не має твердої упевненості, що вони доросли, аби говорити з глядачами про цю постать – і громадянське дорослішання акторів відбувається під час визрівання та реалізації творчого задуму; продемонстровано відхід від лінійної подачі біографії ключового персонажа – до художнього арсеналу долучаються натяк, деталі, контексти інших дискурсів.

У текст п'єси введено чимало зонгових та документальних вставок, завдяки чому відбувається не лише апелювання до «епічного театру» Брехта, а й задекларована художня реабілітація чотирьох різних дискурсів: самої постаті Степана Бандери, його спадщини та ролі в українському національному каноні; спадку та персоналій Івана Мазепи як проукраїнського гетьмана і мецената, Симона Петлюри як персоналії українського опору, Андрея Шептицького як видатного українського митрополита; УПА та її фольклорної традиції; зрештою – сучасної української драматургії, яка може бути актуальною і життєва – і водночас художньо вартісною та непроминальною, яка в жодному разі не орієнтується на російські «взірці», а творить власну традицію і має власну культурну пам'ять. Оскільки драматург розширює дискурс Бандери до контексту ширшого національного опору¹, то фольклорний мотив мандрів до Раю у п'єсі увиразнюється гоніннями радянського режиму, скерованими на українських націоналістів, відтак сам художній текст набуває агіографічних ознак, які тут же деструктуруються ігровою матрицею «театру в театрі».

Визначивши жанрово-стильову програму п'єси як «великий український сюр», драматург приводить реципієнта до неочікуваного фіналу, де одна з дійових осіб мовчки вдивляється у глядацьку залу – *«Так, наче не вона, а ми негодні боротися за свою свободу й незалежність. Так, наче не вона, а ми вкотре стаємо жертвами політичних блазнів. Так, наче не вона, а ми готові продатися за ламаний гріш... І чим довше відчуваємо на собі її зневажливий погляд, тим більше нам здається, що не одна вона так дивиться на нас – їх сотні, тисячі, мільйони синів і дочок наших, яких ми щодня заганяємо в духовну безвихідь своїм хохляцьким нікчемством і рабською відданістю чужинським ідолам. Амінь»*².

Дуже прикро, що на тлі такого потужного суспільного переосмислення не лише постаті Степана Бандери, а й усього повстанського руху, в незавершеній боротьбі за українську ідентичність, на тлі російської агресії в українському гуманітарному просторі мають місце і активно поширюються антиукраїнські

¹ Бондарева О. Драматургічна антологія біографічних п'єс «Таїна буття» та її культурні контексти // Українська біографістика = Biographistica Ukrainica. Київ, 2021. Вип. 21. С. 242–263, 252.

² Верещак Я. Центрифуга. Варіанти. Збірка п'єс. Київ : НЦТМ ім. Л. Курбаса, 2018. С. 84.

5.5. Постаь Степана Бандери в сучасній українській драматургії у контексті гетеротопій нового українського бандеро-дискурсу

у своїй основі книжки, оманливо перекладені гарною українською. Так, буквально напередодні повномасштабного російського вторгнення, наприкінці 2021 р., вийшла об'ємна псевдонаукова розвідка тенденційного і контрверсійного німецького історика польського походження Гжегожа Россолінського-Лібе «Життя Степана Бандери. Тероризм. Фашизм. Геноцид. Культ»¹, автор якої є свідомо антиукраїнським у своїх базових поглядах і вважає всю національну пам'ять українців демонстративним відродженням фашистських ідей. Видавництво, в якому видано цей опус, відкрито саме під це видання і зареєстровано на українофоба Антона Пугача, який неодноразово виявляв лояльність до російських зазіхань на українську культурну і гуманітарну сферу. Осередки визвольного руху тут називаються терористичними організаціями, до того ж автор книги стверджує, що Степан Бандера сформувався під впливом комплексу фашистських і расистських ідей, і це суттєво вплинуло на деформацію його особистості.

Проте, підсумовуючи, зазначу, що іншої постаті в українській історії ХХ ст., яка би зазнала такої радикальної і такої масової переоцінки на тлі нової війни, якої зазнала особистість Степана Бандери, напевно, більше не існує. Ця переоцінка засвідчує, наскільки в громадянському плані виросло українське суспільство і наскільки зменшився діапазон його колоніальних лояльностей, поставивши на порядок денний саме український, а не імперський погляд на власну історію і власних героїв. Довкола постаті Степана Бандери, яку тільки зараз повноцінно «привласнює» наша національна культура, виникає цілий персоналістичний та соціокультурний дискурс із великим смислотворчим потенціалом, причому однією з його проактивних зон стає сучасна українська література (твори О. Шинкаренка, Н. Нежданой, В. Петранюка, Я. Верещака). Жоден із проаналізованих авторів не береться опрацьовувати образ Степана Бандери в традиційній біографічній площині, а реалізує його у форматах яскравих модальностей та умовностей, опосередкованих оповідей, діалогічних та дискурсивних практик із залученням напрацювань студій пам'яті, постколоніального письма, культурної антропології та концептуальної історії. Саме цим художня рецепція цього образу вирізняється на тлі огрому літературних творів біографічного спрямування, присвячених іншим персоналіям української історії та культури. Безумовно, художні моделі інтерпретації постаті Степана Бандери зараз будуть напрацьовуватися ще інтенсивніше, що ставитиме дослідникам цього дискурсу нові виклики і значно вищі інтерпретаційні планки.

¹ Россолінський-Лібе Г. Життя Степана Бандери. Тероризм. Фашизм. Геноцид. Культ. Київ : Видавництво ТОВ «Антропос-Логос-Фільм», 2021.

5.6. Українська персоналістична літературна критика: гене́за і європейський контекст

Упевнено можемо стверджувати, що в ХХ ст. європейська філософія головно «зрікається» концептуально історично-об'єктивного, лінарного світосприйняття, а сповідує переважно суб'єктивні форми людського тривання у часі. До прикладу, визначальними стали концепти Едмунда Гусерля – німецького філософа, заслуженого носія наукової метафори «*батько феноменології*», адже він дійсно кардинально заперечив позитивістське кредо філософії і науки, абсолютизувавши суб'єктивний досвід як засіб пізнання об'єктивних феноменів, узалежнив особистісні і суспільні форми тривання людства в часопросторі відповідно до розвитку і «висоти» свідомості індивідуума. Його філософська доктрина по-своєму, навіть, можна сказати, – демонстративно зневажила позитивістську орієнтацію пізнання, висунувши на перший план суб'єктивізм. Подібно розвивались ідеї Анрі Бергсона, який створив свою систему «*позитивної метафізики*», теж долаючи позитивізм, також вказуючи на недоліки цієї філософської концепції, натомість абсолютизуючи конкретний та безпосередній досвід, що його філософ називав «*первинною інтуїцією*», яку «*розум*» зазвичай органічно доповнює. І «розум» для Бергсона – це тільки інструмент свідомості, а не її джерело, знаряддя або засіб пізнання чи аналітики. Ядром, ґрунтом свідомості вчений вбачав неподільний тривалий час, а основними філософськими константами, що визначають і дають змогу з'ясувати й описати еволюцію, Бергсон називав *інтуїтивізм* та *іраціоналізм*. У його філософській системі «*еволюцію*» (у сенсі – розвиток) урухомлює «*життєвий порив*», що має знову ж таки три складові: інстинкт, інтелект, чуттєвість. Ці загальноєвропейські філософські напрямні не оминули й розвиток української науки, незважаючи на домінування у фактично окупованій Україні марксистських (насправді – псевдомарксистських) доктрин, утопічної ідеї про буцїмто ідеальну в економічному й суспільному плані державу загальної рівності й свободи, яка прикривала й освячувала жажливу репресивну терористичну організацію, що й показав розвиток історії. Отож українська література, поділена територіально й ідеологічно, не залишалась осторонь загальних європейських тенденцій розвитку. Принаймні, – її «західне крило», адже говорити про розвиток персоналізму чи неотомізму в умовах комуністичного більшовицького войовничого атеїзму навіть не доводиться. Натомість, навіть в умовах національного протистояння і часто жорсткого соціального пресингу в Польщі, «західноукраїнська» власне літературна сфера продовжувала розвивати загальноєвропейську філософську парадигму, зберігаючи для української культури статус «повної» (за означенням Д. Чижевського – В. М.). Що важливо, навіть в умовах колоніальних, відносно вільна українська культура поза межами советської «тюрми народів», загалом і переважно почала сповідувати ідеологію так званого *інтегрального*

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Абрамов І. Розшуки про П. О. Куліша й його батьківщину // Науковий збірник Ленінградського товариства дослідників української історії, письменства та мови. Київ, 1931. Вип. 3. С. 45–51.
2. Абрамовська Я. Топос і деякі спільні місця літературознавчих досліджень // Теорія літератури в Польщі. Антологія текстів. Друга половина ХХ–початок ХХІ ст. Київ, 2008. С. 351–370.
3. Аверинцев С. Софія–Логос : словник. Київ : Дух і літера, 2004. 640 с.
4. Агеєва В. Координати урбаністичного простору // Кур'єр Кривбасу. 2006. № 198. С. 153–163.
5. Азарова Л. «Золота пропорція» як вияв гармонії у поетичній творчості Тараса Шевченка // Одеський лінгвістичний вісник : зб. наук. праць. Спеціальний випуск, присвячений 200-річчю від дня народження Т. Г. Шевченка. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2014. Вип. 3. С. 4–12.
6. Айдачич Деян. Образ сербів у історично-пригодницькій повісті «Михайло Чарнишенко» Пантелеймона Куліша // Дриновський збірник. Харків, 2016. Т. ІХ. С. 92–98.
7. Амеліна В. Дім для Дома. Львів : Видавництво Старого Лева, 2019. 384 с.
8. Андрусів П. Чому в нас нема історичного малярства? Київ. Філадельфія, 1950. Ч. 2. С. 105–111.
9. Андрусів С. Модус національної ідентичності: Львівський текст 30-х років ХХ ст. Тернопіль : Джура; Львів : Львівський національний ун-т ім. І. Франка, 2000. 340 с.
10. Андрусів С. Модус національної ідентичності: Львівський текст 30-х років ХХ ст. : монографія. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2000. Тернопіль : Джура, 2000. 338 с.
11. Андрухович С. Фелікс Австрія. Львів : Вид-во Старого Лева, 2014. 288 с.
12. Аністратенко А. В. Альтернативна історія як метажанр української і зарубіжної прози: компаративна генологія і поетика : монографія. Чернівці : БДМУ, 2020. 548 с. URL : http://www.ilnan.gov.ua/media/k2/attachments/dis_Anistratenko.pdf.
13. Антонич Б.-І. Повне збір. творів. Львів : Літопис, 2009. 937 с.
14. Ар'є П. Баба Пріся та інші герої. Брустури : Дискурсус, 2015. 275 с.
15. Ассман А. Пам'ять міста // Питання літературознавства, 2015. Вип. 92. С. 7–25.
16. Ассман А. Простори спогаду: форми та трансформації культурної пам'яті. Київ : Ніка-Центр, 2012. 440 с.

17. Астаф'єв О. Лірика української еміграції: еволюція стильових систем. Київ : Смолоскип, 1998. 314 с.
18. Баган О. Дмитро Донцов, вісниківство, націоналізм: питання спадщини і спадковості // Донцов Д. Літературна есеїстика. Дрогобич : Відродження, 2009. С. 667–685.
19. Баган О. Естетика і поетика вісниківського неоромантизму : автореф. дис.... канд. філол. наук: спец. 10.01.01 «Українська література». Львів, 2002. 29 с.
20. Баган О., Гузар З., Червак Б. Лицарі духу (Українські письменники-націоналісти – «вісниківці»). Дрогобич : Відродження, 1996. 288 с.
21. Багрянний І. Тигролови. Огненне коло. Київ : Український письменник, 1996. 350 с.
22. Багрянний І. Україна біля Тихого океану // І. Багрянний. Вибрані твори: у 2 т. Т. 2. Київ : ЮНІВЕРС, 2006. С. 675–702.
23. Балей П. Фронда Степана Бандери в ОУН 1940 р. Причини і наслідки. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 372 с.
24. Бандера С. Перспективи української революції. Київ : Наш формат, 2021. 664 с.
25. Бандера С. Питання атомної війни і визвольна революція. Київ : Видавництво ПрАТ «Українська прес-група», 2014. 70 с.
26. Барабаш Ю. Ліричний дискурс гніву та каяття. Вірш Т. Шевченка «Чи то недоля та неволя...»: спроба «повільного (пере)прочитання» // Слово і Час. 2014. № 3. С. 19–25.
27. Барабаш Ю. Просторинь Шевченкового Слова: текст – контекст – семантика – структура. Київ : Темпора, 2011. 506 с.
28. Басс І. Художня проза Івана Франка. Київ : Наукова думка, 1965. 316 с.
29. Безхутрий Ю. М. Хвильовий : проблеми інтерпретації. Харків : Фоліо, 2003. 495 с.
30. Белей Л. Індустріальний «клясицизм» Павла Вольвача // ЛітАкцент. URL : <http://litakcent.com/2010/05/31/industrialnyj-kljasycyzm-pavla-volvacha/#comments> (02.10.2021).
31. Біблія або Книги Святого письма Старого й Нового Заповіту / Із мови давньоєврейської і грецької на українську дослівно наново перекладена. Ukrainian Holy Bible (revised). Книга псалмів. С. 665.
32. Білоус П. В. Вступ до літературознавства : навч. посібник. Київ : ВЦ «Академія», 2011. 336 с.
33. Білоус П. В. Теорія літератури : навч. посібник. Київ : Академвидав, 2013. 328 с.
34. Бовсунівська Т. В. Теорія літературних жанрів: Жанрова парадигма сучасного зарубіжного роману : підручник. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2009. 519 с.
35. Богдан О. Остап Сливинський: «З війни слова не виходять невинними» //Тиктор медіа. 31 травня 2022 року. URL: <https://tyktor.media/portret/ostap-slyvynskiy-slovyuk-viiny/?fbclid=IwAR0-M1rL7goosLzm5IDwIv-yZriHODf4CmiRITkTH5cADqRNRlvU4HupQ9A> (18.09.2022).
36. Боднар О. Золотий переріз і неевклідова геометрія в науці та мистецтві. Львів : Українські технології, 2005. 197 с.
37. Бондар Л. Повість Я. Верещака «Стефко продався мормонам»: історико-театральний наратив в умовах сюрреалістичного хронотопу // Кременецькі компаративні студії. Хмельницький, 2014. Вип. IV. С. 7–17.

38. Бондарева О. Драматургічна антологія біографічних п'єс «Таїна буття» та її культурні контексти // Українська біографістика = Biographistica Ukrainica. Київ, 2021. Вип. 21. С. 242–263.
39. Боронь О. Мотив шляху // Теми і мотиви поезії Тараса Шевченка. Київ : Наукова думка, 2008. 376 с.
40. Бритва О. І таке буває : Фейлетони, гуморески, нариси. Мельборн : Просвіта, 1980. 126 с.
41. Брюховецька Л. Література і кіно: проблеми взаємин. Київ : Радянський письменник, 1988. 183 с.
42. Брюховецька О. В. Візуальний поворот у культурі і культурології [розділ монографії] // Культурологія: Могилянська школа : кол. монографія. Київ : Видавець Олег Філюк, 2018. С. 130–165.
43. Булаховська Ю. Проблематика і фактографізм в історичному романі XIX ст. (Микола Гоголь, Генрик Сенкевич, Болеслав Прус) // Київські полоністичні студії. 2015. Т. 26. С. 332–335. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/kps_2015_26_34.
44. Бутусов Ю. Бандера і Сталін – хто більший «нацист» і ворог народу? Цензор. Нет. URL: https://censor.net/ua/resonance/3104863/bandera_i_stalin_hto_bilshyyi_natsyst_i_vorog_narodu (9.10.2022).
45. В'ятрович В. Чому Росія досі боїться Бандеру? Високий замок. URL : <https://wz.lviv.ua/blogs/455035-chomu-rosiia-dosi-boitsia-banderu> (8.10.2022).
46. Вавринюк Т. І. Невласне пряма мова в новелах М. Коцюбинського // Науковий вісник Криворізького держ. пед. ун-ту. Кривий Ріг, 2014. Вип. 11. С. 157–164.
47. Вергеліс О. Життя драми // Ар'є Павло. Баба Прися та інші герої. Брустури : Дискурсус, 2015. С. 5–10.
48. Верещак Я. 144000: п'єси-фентезі. Київ : НЦТМ ім. Л. Курбаса, 2008. 344 с.
49. Верещак Я. Дорога до раю. Маленька п'єса про великий український сюр. НЦТМ ім. Л. Курбаса. URL : <http://kurbas.org.ua/avanscena/dijovi/vereschak%20doroga.html> (15.05.2021).
50. Верещак Я. Стефко продався мормонам. Маленька повість про великий український сюр. Ярослав Верещак. Рукопис автора. 2007. 36 с.
51. Верещак Я. Центрифуга. Варіанти // Збірка п'єс. Київ : НЦТМ ім. Л. Курбаса, 2018. 344 с.
52. Верменич Я. Конструювання української ідентичності: національні й регіональні проекти другої половини XIX–початку XX ст. Київ : Інститут історії України НАН України, 2016. 356 с.
53. Верменич Я. Локально-регіональні рівні вітчизняного наративу // Український історичний журнал. Київ, 2013. № 5. С. 4–23.
54. Верменич Я. Національна ідентичність як соціокультурний конструкт: погляд із початку XXI століття на проблеми XX // Регіональна історія України. Київ, 2017. Вип. 11. С. 9–42.
55. Винниченко В. Щоденник. Т. 1: 1911–1920. Едмонтон ; Нью-Йорк : Видання Канадського інституту Українських студій, 1980. 500 с.
56. Випасняк Г. Як речі і простори пам'ятають (на матеріалі роману В. Амеліної «Дім для дома») : матеріали Всеукраїнської наукової конференції «Література й історія». Запоріжжя, 11–12 жовтня 2018. С. 36–38.

57. Войтович В. Українська міфологія. Київ : Либідь, 2002. 662 с.
58. Волинський П. Вірш Шевченка як складова частина його поетики // Зб. праць ювілейної тринадцятої наукової шевченківської конференції. Київ : Наукова думка, 1965. С. 94–135.
59. Волокита Г. Дар любови. Мельборн : Просвіта, 1983. 208 с.
60. Воробйов М. Гора і квітка: вибрані вірші 1965–2015 рр. Київ : Абабагаламага, 2018 (у серії «Українська поетична антологія»).
61. Вороніж і вороніжці в життєтворчості П. О. Куліша / упоряд., передм. і прим. Міллер Н. В. Київ : Ліра-К, 2019. 151 с.
62. Вусатий С. Еміграція в поході. Буенос-Айрес : Вид-во Юліана Середяка, 1958. 191 с.
63. Габор В. До історії львівської літературної групи «Дванадцятка». «Дванадцятка» // Наймолодша львівська літературна богема 30-х років ХХ століття: Антологія урбаністичної прози. Львів : ЛА «Піраміда», 2006. С. 13–28.
64. Гаврильченко О., Коваленко А. Штрихи до літературного портрета Івана Багряного // Іван Багряний. Сад Гетсиманський. Київ : Дніпро, 1992. С. 5–18.
65. Гайдегер М. Мова // І. № 9. Львів, 1997. С. 134–148.
66. Гак А. На двох трибунах: Оповідання та фейлетони. Новий Ульм – Філадельфія : Видавництво «Українські вісті», 1966. 319 с.
67. Галан А. Міркування серйозні, не дуже серйозні і так собі... Філадельфія–Рочестер: Власна Хата, 1971. 180 с.
68. Галета О. Від антології до онтології: антологія як спосіб репрезентації української літератури кінця ХІХ–початку ХХІ століття. Київ : Смолоскип, 2015. 640 с.
69. Гармата Г. Козакоцентризм у творчості Т. Шевченка і П. Куліша: порівняльний аналіз // Шевченкознавчі студії. 2013. Вип. 16. С. 171–179. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Shs_2013_16_23.
70. Гашич Н. Дев'ять життів пані Адели / пер. з хорв. Н. Хороз. Чернівці : Книги ХХІ, 2021. 199 с.
71. Герасименко Н. Архетип Дому в романі С. Жадана «Інтернат» // Академічні студії. Серія «Гуманітарні науки», 2022. Вип. 1. С. 9–16.
72. Гірц, Кліффорд. «Насичений опис»: у пошуках інтерпретативної теорії культури. Інтерпретація культур : вибрані есе / перекл. з англ. Н. Комарва. Київ : Дух і літера, 2001. С. 9–42.
73. Голик Р. Львів : місто і міф. Львів : Піраміда, 2005. 192 с.
74. Голик Р. Місто радостей і страждань: Львів у художньому, науковому, (авто)біографічному та публіцистичному дискурсах Івана Франка // Українське літературознавство. 2019. Вип. 84. С. 12–31.
75. Голубовський І. Розмахом могутніх крил: повість-есе про Олексу Новаківського. Львів : Аз-арт, 2002. 116 с.
76. Горболіс Л. М. Образи п'єси Павла Ар'є «На початку і наприкінці часів»: інтермедіальний вектор дослідження // Літературознавчий процес: методологія, імена, тенденції : зб. наук. праць (філологічні науки)/ Київ. ун-т ім. Б. Грінченка; редкол.: О. Є. Бондарева, І. Р. Бунятова та ін. Київ, 2019. № 13. С. 106–110.
77. Гординський С. З лупою літературного детектива над «Словом о полку Ігоревім» // На переломі епох. Літературознавчі статті, огляди, есеї, рецензії, спогади (Серія «Ed fontes» – «До джерел»). Львів : Світ, 2004. С. 103–118.

78. Гординський С. Поезії: вірші оригінальні і перекладні. Джерсі-Сіті ; Мюнхен : Сучасність, 1989. 447 с.
79. Гордосевич Г. Степан Бандера: людина і міф. Київ : Бібліотека українця, 1999. 140 с.
80. Гордосевич Г. Степан Бандера: людина і міф. Київ : КМ-Букс, 2022. 352 с.
81. Горинь Б. Любов і творчість Софії Караффи-Корбут : докум. роман-колаж : у 2 кн. Кн. 1. Львів : Априорі, 2013. 576 с.; Кн. 2. Львів : Априорі, 2015. 700 с.
82. Горобчук Б.-О. Поет Іван Семененко: Нічого не мали, але читали вірші й чекали комунізму // Читомо: культура читання і мистецтво книговидання. URL : <https://chytomo.com/ivan-semenenko-nichoho-ne-maly-ale-chytaly-virshi-j-chekaly-komunizmu/> (18.05.2022).
83. Городиловська Г. Взаємодія елементів наукового та художнього стилів (на матеріалі історичних творів Р. Іваничука) // Меч і мисль: творчість Романа Іваничука у національних вимірах української культури : зб. наук. праць (Українська філологія: Школи, постаті, проблеми. Вип. 9). Львів-Ужгород : Гражда, 2009. С. 196–202.
84. Гоўзіч І. М., Рак М. С. Жанравая стратэгія творчасці Людмілы Рублеўскай // Труды БГТУ. 2016. № 5 (187). С. 190–194. URL : <https://elib.belstu.by/bitstream/123456789/20450/1/0190-0195.Houzich.pdf>.
85. Грабович Г. Мітологізації Львова: відлуння присутності та відсутності // Грабович Г. Тексти і маски. Київ : Критика, 2008. С. 155–181.
86. Грабович Г. Символічна автобіографія у прозі Миколи Хвильового // Тексти і маски. Київ : Критика, 2005. С. 237–257.
87. Грицак Я. Нарис історії України. Формування модерної української нації XIX–XX століття. Київ : Генеза, 2000. 360 с.
88. Грицак Я. Пророк у своїй Вітчизні. Франко та його спільнота. Київ : Критика, 2005. 631 с.
89. Грушевський М. Історія української літератури : у 6 т. Т. 1. 9 кн. Київ : Либідь, 1993. 392 с.
90. Гундорова Т. Ворошиловград і порожнеча: URL : <http://litakcent.com/2011/03/08/voroshylvograd-i-porozhnecha>.
91. Гуцалюк Д. «Поезія також може бути засобом протидії пропаганді»: поет Остап Сливинський про «Словник війни», волонтерство й іноземців // Liroom. Липень 2022. URL: <https://liroom.com.ua/books/interview-slyvynskyy-poetry-against-war/> (18.09.2022).
92. Гуцуляк О. Олег Лишега як поет – шаман – лицар Буття // Відлуння : матеріали Перших Лишегівських читань, присвячених 70-річчю від дня народження / упоряд. Є. М. Баран, М. В. Бігусяк, Х. М. Нагорняк. Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 2019. С. 25–39.
93. Габор В. «Скриня» (1971) // Від Джойса до Чубая: есеї, літературні розвідки та інтерв'ю. Львів : ЛА «Піраміда», 2010. С. 101–106.
94. Гібернау М. Ідентичність націй. Київ : Темпора, 2012. 304 с.
95. Гудзь Ю. Знаки білої крові: поезії. Житомир : КВО «Газета “Житомирський вісник”», 1992. 56 с. («Бібліотека журналу “Авжеж”»).
96. Гудзь Ю. Набережна під скелями: вірші, проза, переклади, статті, рецензії, інтерв'ю, листи / упор. О. Левченко. Житомир : ПП «Рута»; ПП Левченко О. Г., 2012. 252 с.

97. Гудзь Ю. Рівень перевтілення. Поети Лаврської школи: Микола Воробйов, Олег Лишега, Іван Семененко (вступне слово до зустрічі з поетами Лаврської школи 1993 року в Будинку вчителя [добірки віршів цих поетів у додатку до статті]) // Артанія: мистецький журнал. Книга. 01. 1995. С. 29–33. URL: <http://artanija.com/journal/kniga-01-1995>.
98. Даниленко В. Золота жила української прози // Вечеря на дванадцять персон: Житомирська прозова школа ; упоряд., передм., літ. ред. В. Даниленка. Київ : Генеза, 1997. С. 5–12.
99. Дашкевич Я. Дмитро Донцов і боротьба довкола його спадщини // Донцов Д. Твори. Т. 1. Геополітичні та ідеологічні праці. Львів : Кальварія, 2001. С. 7–19.
100. Дашкевич Я. Роман Бжеський, життя й історико-публіцистична діяльність // Українські проблеми. 1998. № 1. С. 122–127.
101. Демчук Р. В. Семантика морських сюжетів та їх наявність у системі розпису християнських пам'яток доби Київської Русі. URL: <https://cutt.ly/iLde0KA> (22.03.2022).
102. Денисюк І. Мислячий історичний роман // Меч і мисль: творчість Романа Іваничука у національних вимірах української культури : зб. наук. праць (Українська філологія: Школи, постаті, проблеми. Вип. 9). Львів–Ужгород : Гражда, 2009. С. 32–46.
103. Державин В. Антологія української поезії. Лондон, 1957. 564 с.
104. Державин В. Історична белетристика Б. Лепкого // Критика. 1930. Ч. 5. С. 27–48.
105. Державин В. Лицар духа // Авангард. 1951. Ч. 2. С. 17–18.
106. Державин В. Література і літературознавство. Вибрані теоретичні та літературно-критичні праці / упоряд. С. Хороб. Івано-Франківськ : Плай, 2005. 492 с.
107. Державин В. Поезія героїзму. До четвертих роковин скону О. Ольжича (1900–1944) // Промінь. 1948, 13 червня. Ч. 11. С. 5.
108. Державин В. Поет епохи (Євген Маланюк) // Наше життя. 1947. Ч. 4. С. 4–5.
109. Державин В. Три роки літературного життя на еміграції // Народний календар на звичайний 1949 рік. Париж, [1948]. С. 157–172.
110. Дзюба І. Антиутопія чи пересторога? // З криниці літ: у 3 т. Київ, 2006. Т. 1. С. 507–513.
111. Довгополова О. «Через Чорнобиль Україна може нарешті заговорити зі світом зрозумілою йому мовою»: Лівий берег. URL : https://lb.ua/culture/2021/04/26/482098_oksana_dovgopolova_cherez.html (26.04. 2021).
112. Донцов Д. Дві літератури нашої доби. Львів, 1991. 296 с.
113. Донцов Д. Козацька жінка у Шевченка. Літературна есеїстика. Дрогобич : Вид. фірма «Відродження», 2009. 688 с.
114. Донцов Д. Націоналізм. Львів : Нове життя, 1926. 271 с.
115. Донцов Д. Незримі скрижалі Кобзаря. (Містика лицарства запорозького). Торонто, Онтаріо, Канада : Накладом Видавництва «Гомін України», 1961. 231 с.
116. Донцов Д. Поет твердої душі // Літературно-науковий вісник. 1927. Кн. 5. С. 142–154.
117. Дужий П. Степан Бандера – символ нації. Ескізний нарис про життя і діяльність Провідника ОУН : у 2-х ч. Львів : Галицька Видавнича Спілка. Ч. 1 – 1996. 190 с.; Ч. 2. – 1997. 383 с.
118. Думанська О. Графіна з Куткора: Біографічна оповідь з голосів самовидців. Львів : Каменярь, 2004. 128 с.

119. Евентуальний І. Проти шерсти. Буенос-Айрес : Вид-во Юліана Середяка, 1962. 208 с.
120. Євшан М. Боротьба генерацій і українська література // Критика; Літературознавство; Естетика. Київ : Основи, 1998. С. 45–54.
121. Єшкілев В. Унія. Харків : Фоліо, 2019. 618 с.
122. Жайворонок В. Знаки української культури : словник-довідник. Київ : Довіра, 2006. 703 с.
123. Життя і діяльність Степана Бандери: документи і матеріали / ред. і упоряд. М. Посівнич. Тернопіль : Астон, 2011. 496 с.
124. Жулинський М. Іван Багряний // Слово і Час. 1991. № 10. С. 11–17.
125. Загребельний І. Степан Бандера: міфологія української свободи. Тернопіль : Крила, 2021. 96 с.
126. Задека М. Міжпланетні люди. Новий Ульм : Український Час, 1947. 34 с.
127. Задеснянський Р. Що нам дав М. Хвильовий? Торонто : Критична думка, 1979. 266 с.
128. Зайцев О., Беген О., Стефанів В. Націоналізм і релігія: Греко-Католицька Церква та український націоналістичний рух у Галичині (1920–1930-ті роки) / за заг. ред. О. Зайцева. Львів : Видавництво УКУ, 2011. 384 с.
129. Запольська Г. Каська Каріатида. Львів : Каменярь, 2007. 574 с.
130. Зарівна Т. Мовчання цезію : роман [передмова Л. Тарнашинської]. Київ : Дух і літера, 2022.
131. Засвіт встали козаченьки // Українська література. URL: <http://ukrclassic.com.ua/katalog/usna-narodna-tvorchist-ta-davnya-ukrajinska-literatura/1254-pisni-marusi-churaj-zasvit-vstali-kozachenki/> (26.08.2022).
132. Захер-Мазох Леопольд фон // Вибрані твори. Львів : Центр гуманітарних досліджень Львівського державного університету ім. І. Франка, 1999. С. 38–79.
133. Зярянюк А. Ідіоми емансипації. «Визвольні» проекти і галицьке село в середині ХІХ століття. Київ : Критика, 2007. С. 81.
134. Збірник «Слово дружби» та інші архівні матеріали // Приватний архів Володимира Лучука. Тека п/н «Слово дружби».
135. Зборовська Н. Код української літератури. Проект психоісторії новітньої української літератури. Київ : Академвидав, 2006. 504 с.
136. Зборовська Н. Пояснення до тексту «Українська реконкіста» // Українська реконкіста : антироман. Тернопіль : Джура, 2003. С. 4–10.
137. Зборовська Н. Юрко Гудзь як істинна українська метафізична харизма // Невимовне. Життя і творчість Юрка Гудзя: рецензії, статті, спогади, поезії, листи / упоряд. О. Левченко. Житомир : Міжнародне братство Юрка Гудзя, 2012. С. 106–109.
138. Зубрицька М. Номо legens: читання як соціокультурний феномен. Львів : Літопис, 2004. С. 33.
139. Івакін Ю. Коментар до «Кобзаря» Шевченка : поезії 1847–1861. Київ : Наукова думка, 1968. 416 с.
140. Івакін Ю. Поезія Шевченка періоду заслання. Київ : Наукова думка, 1984. 248 с.
141. Іваничук Р. Четвертий вимір. Шрами на скалі. Харків : Фоліо, 2007. 448 с.
142. Івашків В. М. Історичний роман Пантелеймона Куліша «Чорна рада. Хроніка 1663 року»: штрихи до характеристики художнього простору // Діалогічні

- обертони: науковий збірник на пошану пам'яті професора Нонни Копистянської. Львів, 2014. С. 199–208.
143. Івашків В. М. Український світ історичного роману Пантелеймона Куліша «Алексей Однорог» // Записки Наукового Товариства ім. Шевченка в Америці. Нова серія. Нью-Йорк, 2021. Т. 2–3. С. 145–165.
144. Івашків В. Становлення історично-романного мислення Пантелеймона Куліша: роман «Михайло Чарнышенко, или Малороссия восемьдесят лет назад» у контексті його ранньої романтичної творчості. Записки Наукового товариства імені Шевченка. Т. ССXXXIX. Праці Філологічної секції. Львів, 2000. С. 58–79.
145. Івашків В. Художня, літературознавча і фольклористична парадигма ранньої творчості Пантелеймона Куліша. Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2009. 448 с.
146. Іди, сину, пріч от мене // Українська пісня. URL: <http://pisny.net/idy-synu-prich-od-mene-ukrayinska-narodna-pisnyu/> (17. 08. 2022).
147. Ільницький М. В атмосфері ідейних протистоянь // Критики і критерії. Львів, 1998. 148 с.
148. Ільницький М. М. Людина в історії (Сучасний український історичний роман). Київ : Дніпро, 1989. 356 с.
149. Ільницький М. Юрій Дараган – перший поет «Празької школи» // У фокусі віддзеркалень: Статті. Портрети. Спогади. Львів, 2005. С. 409–416.
150. Історія української літератури : у 12 т. Т. 4. Київ : Наукова думка, 2014. 783 с.
151. Калинчук А. «Хустина» // Шевченківська енциклопедія : в 6 т. Т. 6: Т–Я. Київ, 2015. 1120 с.
152. Картавий П. «Не журись!». Інформаційно-аналітично-координаційне Агентство Авторської Пісні України // Інформаційний бюлетень. 2007. № 2 (77). URL : <https://www.pisni.org.ua/articles/126.html>.
153. Кашка В. Житло : роман-робітня. Київ : Український письменник, 2007. 191 с.
154. Квіт С. Дмитро Донцов. Ідеологічний портрет. Київ : ВЦ «Київський університет», 2000. 260 с.
155. Киридон А. Гетеротопії пам'яті: Теоретико-методологічні проблеми студій пам'яті. Київ : Ніка-Центр, 2016. 320 с.
156. Киридон А. Студії пам'яті в просторі сучасного гуманітарного знання // Міждисциплінарні гуманітарні студії. STUDIA HISTORIA. Серія: історичні науки. Вип. 3. Київ, 2017. С. 195–206.
157. Кісь Р. Написи на румовищах: вірші та поеми. Львів : Манускрипт, 2003. 128 с.
158. Клімчук Ю. Міський текст у термінологічному полі сучасного літературознавства: історія вивчення празьких мотивів та празького тексту // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Філологічні науки. Літературознавство. Луцьк, 2013. № 28 (277). С. 47–53.
159. Кліффорд Г. «Насичений опис»: у пошуках інтерпретативної теорії культури. Інтерпретація культур : вибрані есе / перекл. з англ. Н. Комарва. Київ : Дух і літера, 2001. С. 9–42.
160. Книга Лева: Львів як текст. Львівський прозовий андеграунд 70–80-х рр. XX ст.: антологія прози та есеїстики / упоряд. В. Габор. Львів : Піраміда, 2017. 260 с.
161. Кокотюха А. Червоний : роман. Харків : Клуб Сімейного Дозвілля, 2012. 320 с.

162. Колесник І. Глобальна історія. Історія понять. Київ : НАН України; Інститут історії України, 2019. 348 с.
163. Колесник І. Українська історіографія: концептуальна історія. Київ : Інститут історії України НАН України, 2013. 566 с.
164. Колядки і щедрівки. Зимова обрядова поезія трудового народу. Київ, 1963. 803 с.
165. Комариця М. Ідейно-естетична концепція журналу «Дзвони» // Журнал «Дзвони». 1931–1939. Систематичний покажчик змісту. Львів, 1997. 227 с.
166. Кондратюк М. Жанрова специфіка українських романів «зв'язку часів» // Вісник Житомирського педагогічного університету. 2004. Вип. 15. С. 146–149.
167. Кониський О. Варіанти на декотрі Шевченкові твори // Записки НТШ. 1901. Т. XXXIX. Кн. 1. С. 1–22.
168. Кониський О. Тарас Шевченко-Грушівський: Хроніка його життя. Київ : Дніпро, 1991. 702 с.
169. Кононенко П. Українці у світовій цивілізації і культурі. Історичний феномен Степана Бандери. Тернопіль : Джура, 2016. 416 с.
170. Копистянська Н. Х. Жанр, жанрова система у просторі літературознавства. Львів : ПАІС, 2005. 368 с.
171. Копистянська Н. Х. Час і простір у мистецтві слова. Львів : ПАІС, 2012. 344 с.
172. Коркішко В. Часопростір як формотворча категорія художнього тексту // Актуальні проблеми слов'янської філології. Львів, 2010. Вип. XXIII. С. 388–395.
173. Корнійчук В. Гармонія «золотого перетину» в ліриці Івана Франка // Studia Ingardeniana. Lublin, 2011. Т. 2. С. 156–171.
174. Корнійчук В. Золоті пропорції поезії Івана Франка // Слово і Час. 2014. № 8. С. 81–93.
175. Корнійчук В. Золоті пропорції поезії Тараса Шевченка (доба «романтичного націоналізму») // Вісник Львівського університету : зб. наук. праць. Серія філологічна ; Львівський національний університет імені Івана Франка, 2019. Вип. 70. С. 52–63.
176. Корнійчук В. Золоті пропорції поезії Тараса Шевченка (період «трьох літ») : колективна монографія // Полігранна філологія без кордонів. Харків : Видавництво Іванченка І. С., 2022. С. 445–455.
177. Корнійчук В. Образ Івана Франка у романі «Шрами на скалі» Романа Іваничука // Українське літературознавство. 2008. Вип. 70. С. 230–237.
178. Костенко Н. «І знов мені не привезла» // Шевченківська енциклопедія : в 6 т. Т. 3: І–Л. Київ, 2013. 888 с.
179. Костенко Н. «Коло гаю в чистім полі» // Шевченківська енциклопедія : в 6 т. Т. 3: І–Л. Київ, 2013. 888 с.
180. Костомаров М. Лист до видавця-редактора «Русской старины» М. І. Семевського // Спогади про Тараса Шевченка. Київ : Дніпро, 1982. С. 138–145.
181. Костомарова А. [Спогади] (Уривок) // Спогади про Тараса Шевченка. Київ : Дніпро, 1982. С. 173–174.
182. Котинська К. Львів: переритування міста. Львів : Видавництво Старого Лева, 2017. 240 с.
183. Коцюбинська М. Мої обрії : в 2 т. Т. 1. Київ : Дух і літера, 2004. 336 с.

184. Коцюбинський М. Твори : в 7 т. Київ : Наукова думка, 1973–1975.
185. Кравців Б. Від «Каменярів» до «Конкістадорів» // Свобода. Джерзі Ситі і Нью-Йорк, 1956. Ч. 155. 15-го серпня. С. 1, 6.
186. Кралюк П. Козацька міфологія України: творці та епігони. Харків : Фоліо, 2016. 394 с.
187. Кримський С. Б. Під сигнатурою Софії. Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2008. 367 с.
188. Крохмальний Р. Метаморфоза і текст (семантична, структуротворча та світоглядна роль переміни художнього образу) : монографія. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2005. 424 с.
189. Кубійович В. Зелений Клин // Енциклопедія українознавства. Львів : Молоде життя, 1993. Т. 2. С. 768–780.
190. Кук В. Степан Бандера. Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 2013. 50 с.
191. Куліш П. Чорна рада, хроніка 1663 року. Санкт-Петербург : В топографіи Александра Якобсона, 1857. С. 3–4.
192. [Куліш П.]. Життя Куліша. Куліш П. О. // Твори : в 2 т. Київ : Наукова думка, 1994. Т. 1. Прозові твори. Поетичні твори. Переспіви та переклади / упоряд. і приміт. Є. К. Нахліка; ред. тому М. Д. Бернштейн. С. 234–264.
193. Куліш П. Михайло Чарнишенко. Київ : Сяйво, 1928. 288 с.
194. Куліш П. Оріся // Пантелеймон Куліш. Повне зібрання творів. Наукові праці; Публіцистика. Київ : Критика, 2015. Т. III: Записки о Южной Руси: [у 2 кн.] / упоряд., комент. Василь Івашків; підгот. ноти Ірина Федун; відп. ред. Олесь Федорук, Степан Захаркін. Кн. 2. С. 135–142.
195. Куліш П. Повне зібрання творів. Листи / упоряд., коментарі Олесь Федорук; відпов. ред. Степан Захаркін. Київ : Критика, 2005. Т. 1. 1841–1850. 648 с.
196. Куліш П. Повне зібрання творів. Листи / упоряд., коментарі Олесь Федорук; відпов. ред. Віктор Дудко. Київ : Критика, 2009. Т. 2. 1850–1856. 672 с.
197. Куліш П. Повне зібрання творів. Листи. Київ : Критика, 2005. Т. I: 1841–1850 / упор., комент. О. Федорук. 648 с.
198. Куліш П. Твори / за ред. О. Дорошкевича. Харків–Київ : Державне видавництво України, 1930. Т. 1. 198 с.
199. Куліш П. Чорна рада (Хроніка 1663 року); Михайло Чарнишенко: іст. романи / упор. та передм. А. Яцько. Київ : ДП «Видавничий дім «Персонал», 2008. 452 с.
200. Куліш П. Огненный змей. 1840 [Копія]. Інститут рукопису Національної бібліотеки України імені В. Вернадського НАН України. Ф. І. Од. зб. 28535. 35 арк.
201. Курдидик Я. Р. То не так як вдома: гуморески. Торонто : Наша слава, 1993. 92 с.
202. Лавринович Л. Урбаністичний час в українській прозі межі тисячоліть: минуле vs сучасність // Актуальні проблеми слов'янської філології, 2010. Вип. 23. С. 310–320.
203. Лавріненко Ю. Іван Багряний – політичний діяч і письменник // Українське слово. Хрестоматія української літератури та літературної критики ХХ ст. Київ : Рось, 1994. Кн. 2. С. 612–617.
204. Ласло-Куцюк М. Засади поетики. Бухарест : Критеріон, 1983. 395 с.
205. Лебедева К. 22. Містичний випадок на Вознесенському узвозі у Києві. Харків; Київ : Видавець О. Савчук, 2020. 258 с.
206. Левицька В. Степан Бандера і я. Київ : Зелений пес, 2011. 48 с.

207. Левицький С. Як Василя Стефаника було врятовано від страти // Історична правда. URL : [http:// https://www.istpravda.com.ua/articles/2020/09/9/158101/](http://https://www.istpravda.com.ua/articles/2020/09/9/158101/) (20.01. 2023).
208. Левченко О. Глеки споминів. Юрко Гудзь у літературних осередках Житомира 1999–2002 рр. // Невимовне. Життя і творчість Юрка Гудзя: рецензії, статті, спогади, поезії, листи ; упоряд. О. Левченко. Житомир : Міжнародне братство Юрка Гудзя, 2012. С. 178–182.
209. Легкий М. Проза Івана Франка: поетика, естетика, рецепція в критиці : монографія. Львів, 2021. 606 с.
210. Лигіна А. Д. Василь Гайдучок – поет одного циклу // Наукові записки НаУКМА. Літературознавство. 2022. Т. 3. С. 49–52. URL: <http://nrplit.ukma.edu.ua/article/view/263232>.
211. Лишега О. Laterna Magica (Чарівний ліхтар) : немонтоване кіно. Брустрів : Дискурсус, 2017. 72 с.
212. Лишега О. Великий міст : вірші. Львів : ЛА «Піраміда», 2012. 160 с.
213. Лишега О. Високі жовті квіти : проза / упоряд., комент., післям. Т. Пастуха. Дрогобич : Коло, 2021. 136 с.: іл.
214. Лишега О. Друже Лі Бо, брате Ду Фу : проза. Львів : ЛА «Піраміда», 2010. С. 35–57.
215. Лишега О. Людина в просторі : проза. Львів : ЛА «Піраміда», 2010. С. 12–26.
216. Лишега О. Поцілунок Елли Фіцджеральд : есеї, переклади, вірш. Київ : Абагаламага, 2015. 240 с.
217. Лишега О. Старе золото : есеї. Львів : ЛА «Піраміда», 2015. 248 с.
218. Літературознавча енциклопедія : у 2 т. Т. 1 / авт.-уклад. Ю. І. Ковалів. Київ : ВЦ «Академія», 2007. 608 с.
219. Літературознавча енциклопедія : у 2 т. Т. 2 / авт.-укладач. Ю. І. Ковалів. Київ : ВЦ «Академія», 2007. 624 с. URL : <https://archive.org/details/literaturoznachat2/mode/1up?view=theater>.
220. Ломачка С. Свирид Ломачка в Канаді: Фейлетони / передм. Хведосія Чички. Торонто : Накладом В. Усатюка, 1951. 104 с.
221. Лукань В. Олег Лишега (1949–2014) та Григор Крук (1911–1988). Непричесані думки, зумовлені переглядом фільму О. Лишеги про Г. Крука // Наукова бібліотека Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. URL : <http://lib.pnu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/4596/1/%D0%9E%D0%9B%D0%95%D0%93%20%20%D0%9B%D0%98%D0%A8%D0%95%D0%93%D0%90.pdf>.
222. Лукіянович Д. Василь Стефаник. Передмова до збірки новел «Земля» // Василь Стефаник у критиці і спогадах. Київ : Дніпро, 1970. С. 80–84.
223. Лукіянович Д. Нова фаза творчості Василя Стефаника. Василь Стефаник в європейській пресі 1899–1936 рр. : Антологія / [упоряд. : Василь Ґабор, Мар'яна Комариця, Лідія Сніцарчук]. Львів, 2021. С. 173–176.
224. Луців Л. Т. Шевченко – співець української слави і волі. Нью-Йорк–Джерсі-Сіті, 1964. 189 с.
225. Лучук В. Польські пастелі : [Вірші] // Літературна Україна. 1980. 1 серп. (Рубрика «Поезія»).

226. Луцій С. Романи Івана Багряного «Тигролови» та «Сад Гетсиманський»: за архівними матеріалами Юрія Лавріненка // Слово і Час. 2006. № 10. С. 21–31.
227. Львів – місто натхнення. Література: іл. худож.-енциклопед. путівник / упоряд. О. Муха; іл. Н. Сидоряка. Львів : Видавництво Старого Лева, 2017. 435 с.
228. Лысова Н. Б. Гістарычная проза Людмілы Рублеўскай: да характарыстыкі жанру // Вестник ПГУ. Серия А. Гуманитарные науки. 2013. № 10. С. 12–17. URL : http://elib.psu.by:8080/bitstream/123456789/1229/1/Lysova_2013-10-p12.pdf.
229. Магомедова Д. М. Понятие «голоса» в эстетике М. М. Бахтина // Филологический журнал. № 1. 2005. С. 194–201.
230. Майфет Г. Композиційна архітектоніка поезії «Мені однаково» та її відтворення в німецькому та англійському перекладах // Шевченко. Харків, 1930. С. 191–203.
231. Максимович М. Дні та місяці українського селянина. Київ : Обереги, 2002. 189 с.
232. Максимчук С. Григорій Чубай і театр // Збруч. URL : <https://zbruc.eu/node/113660> (04.11.2022).
233. Маланюк Є. Нотатники (1936–1968) / упоряд. Л. Куценко. Київ : Темпора, 2008. 336 с.
234. Маланюк Є. Перстень і посох. Епілоги. Мюнхен : Сучасність, 1972. 79 с.
235. Маркс Л. Загреб у фольклорі та літературі / пер. з хорв. М. Карацуба // Народна творчість та етнологія. Київ, 2011. Вип 5. С. 16–27.
236. Маценка С. Партитура роману. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2014. 528 с.
237. Мечник С. Початок невідомого. Спогади 1945–1954. Мюнхен : Укр. видавництво, 1984. 264 с.
238. Микитюк В. Загальноєвропейські тенденції української католицької критики у Львові 1-ї половини ХХ ст. // *Literatura ukraińska XIX i XX wieku w kontekście europejskim* | Українська література ХІХ–ХХ століть у європейському контексті / pod redakcją Ludmyły Siryk | за ред. Людмили Сірик. Wydawnictwo uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej. Lublin, 2008. С. 119–127. (Матеріали конференції «Українська література ХІХ–ХХ сторіччя в європейському контексті»).
239. Микитюк В. Персоналізм і християнський культуралізм Константина Чеховича // Патріархат. Греко-католицьке аналітичне видання. Львів, 2019. № 6 (476).
240. Микитюк В. Християнський націоналізм Константина Чеховича і персоналістична літературна критика. Рецензія : [Чехович К. Християнський націоналізм] // Слово і Час. Київ, 2019. № 11 (707). С. 115–121.
241. Михайлюк Б. Бунт Бандери (III справлене видання). Canada : На чужині, 1950. 106 с.
242. Мірчук І. Історія української культури // Віктор Петров, Дмитро Чижевський, Микола Глобенко. Українська література. Мюнхен–Львів, 1994. С. 243–374.
243. Мірчук П. Степан Бандера. Символ революційної безкомпромісовості. Хмельницький : Поділля, 1992. 144 с.
244. Мовчан Р. Василь Стефаник і експресіонізм в українській літературі 1920-х років // Прикарпатський вісник НТШ. Слово. 2016. № 2. С. 112–121.
245. Мовчан Р. Український модерністичний роман «Місто», невеличка драма В. Підмогильного // Дивослово. 2001. № 2. С. 11–14.

246. Моклиця М. В. Модернізм у творчості письменників ХХ століття. Ч. 1 : Українська література : навч. посіб. для студ. вищ. закл. Луцьк : РВВ «Вежа» ВНУ ім. Лесі Українки, 1999. 154 с.
247. Морачевський Ю. Візантинізація чи варваризація! Сучасність. 1977. № 11. С. 21–22.
248. Моренець В. Празька поетична школа // Хроніка 2000. «Україна–Чехія». Ч. II. Київ, 1999. С. 291–305.
249. Москалець К. Вокресіння чаю. Стежачи за текстом: вибрана критика та есеїстика. Львів : ВСЛ, 2019. С. 7–29.
250. Москалець К. Досвід коронації. Зірка на ім'я Марія : вибрана проза. Львів : ВСЛ, 2019. С. 64–97.
251. Москалець К. П'ять медитацій на «Плач Єремії» // Критика: часопис. 2002. VI. Ч. 7–8 (57–58). С. 27–34.
252. Москалець К. Старе кіно [текст] // Victor Morozov & MO Production. URL : <http://www.victormorozov.com/ukr/frame.html>.
253. Мочернюк Н. Поза контекстом: Інтермедіальні стратегії літературної творчості українських письменників-художників міжвоєнтя. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2018. 392 с.
254. Мушкетик Ю. Яса. Харків : Фоліо, 2006 . (Серія «Українська література»). Т. 2 : Розділи 18–33. 2006. 415 с.
255. Набитович І. Пам'ять, історична проза та формування національної ідентичності // Слово і Час. 2022. № 4. С. 45–57.
256. Наливайко Д. «Борислав сміється» І. Франка в порівняльно-типологічному аспекті // Іван Франко – майстер слова і дослідник літератури. Київ, 1981.
257. Науменко Н. Чи можливий принцип «золотого перерізу» у вільному вірші? : наук. зб. // Питання літературознавства. Чернівці : Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, 2011. Вип. 84. С. 62–69.
258. Нахлік Є. «І мертвим, і живим, і ненарожденним», і самому собі: Шевченкове ословлення минулого, сучасного й майбутнього та власної екзистенції. Львів, 2014. 471 с.
259. Нахлік Є. К. Пантелеймон Куліш: Особистість, письменник, мислитель : наук. монографія : у 2-х т. Київ : Український письменник, 2007. Т. 2: Світогляд і творчість Пантелеймона Куліша. 462 с.
260. Нахлік Є. Українська романтична проза 20–60-х років ХІХ ст. Київ : Наукова думка, 1988. 320 с.
261. Нахлік Є. Франкові «Конкістадори»: поетизація здобувницького героїзму // Слово і Час. 2018. № 8. С. 26–32.
262. Неврлий М. Празька поетична школа // Муза любові і боротьби: Українська поезія празької школи. Київ : Український письменник, 1995. С. 3–19.
263. Неділько Г. Тарас Шевченко: Життя і творчість: Книга для вчителя. Київ : Радянська школа, 1988. 213 с.
264. Неждана Н. Кицька на спогад про темінь: Прощальний монолог Донбасу. Майдан. До і після: Антологія актуальної драми. Київ : Світ знань, 2016. С. 223–250.
265. Незабудько П. Еміграційні родинки. Буенос-Айрес : Вид-во Юліяна Середяка, 1978. 204 с.

266. Нейман Б. Куліш і Вальтер Скотт // Куліш Пантелеймон. Збірник праць Комісії для видавання пам'яток новітнього письменства (Збірник історично-філологічного відділу УАН). Київ, 1927. № 53. С. 127–156.
267. Немира К. Кольорові оповіді ; ілюстр. Володимира Немири. ТОВ «Тріада Плюс», 2014. 63 с.
268. Нижанківський Б. Дні Степана Гайди // «Дванадцятка». Наймолодша львівська літературна богема 30-х років ХХ століття: Антологія урбаністичної прози. Львів : ЛА «Піраміда», 2006. С. 52–62.
269. Нижанківський Б. Я вернувся до свого міста // «Дванадцятка». Наймолодша львівська літературна богема 30-х років ХХ століття: Антологія урбаністичної прози. Львів : ЛА «Піраміда», 2006. С. 128–151.
270. Нич Ришард. Світ Тексту: постструктуралізм і літературознавство / перекл. з польськ. О. Галета. Львів : Літопис, 2007. 64 с.
271. Нора П. Теперішнє, нація, пам'ять / пер. з фр. А. Репа. Київ : Кліо, 2014. 272 с.
272. Олійник-Рахманний Р. Літературно-ідеологічні напрямки в Західній Україні (1919–1939 роки). Київ : Четверта хвиля, 1999. 240 с.
273. Отаман С. Володимир Єшкілев: «Україна впродовж усієї своєї історії була не оселею, а коридором...». «Галичина», 2019. URL : <https://galychyna.if.ua/analytic/volodimir-yeshkilyev-ukrayina-vprodovzh-usiyeyi-svoyeyi-istoriyi-bula-ne-oseleyu-a-koridorom>.
274. П'єцух М. Бандера об'єднав і розсварив Майдан. URL: https://ipress.ua/articles/bandera_obiednav_i_rozsvaryv_maydan_37280.html (9.10.2022).
275. Паві П. Словник театру / пер. з фр. М. Якуб'як. Львів : ВЦ ЛНУ імені Івана Франка, 2006. 640 с.
276. Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі : монографія. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ : Либідь, 1999. 447 с.
277. Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі. Київ : Основи, 1999. 447 с.
278. Павловський А. Імперія Корського. Київ : Темпора, 2020. 456 с.
279. Пагутяк Г. Мій близький і далекий Схід. Львів, 2014. 136 с.
280. Пантелеймон Куліш. Матеріали і дослідження. Львів–Нью-Йорк : Видавництво М. П. Коць, 2000. 413 с.
281. Панченко Володимир. Цей загадковий Куліш // Український тиждень. 2019. № 43 (623). С. 54–57.
282. Папуша І. Modus ponens. Нариси з наратології. Тернопіль : Крок, 2013. 257 с.
283. Пастух Т. Печать недужого духу в повісті Івана Франка «Великий шум» // Укр. літературознавство. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2001. Вип. 64. С. 26–32.
284. Первні поетичної влади // Україна і світ. 1954. Зошит 12–13. С. 80–82.
285. Перепічка Є. Феномен Степана Бандери. Львів : Сполом, 2013. 744 с.
286. Петранюк В. Мазепа, Шевченко, Бандера – духовний тризуб українця : П'єси для театру. Київ : Видавництво Сергія Пантюка, 2018. 182 с.
287. Петров В. Вальтерскоттівська повість з української минувшини // Куліш П. Михайло Чарнишенко. Київ : Сяйво, 1928. С. 5–35.
288. Петров В. Вальтерскоттівська повість з української минувшини // Куліш П. Михайло Чарнишенко. Київ : Сяйво, 1928. С. 3–32.

289. Петров В. Казематні поезії Тараса Шевченка (квітень–травень 1847 р.) // Шевченко Т. Казематні поезії, квітень–травень 1847. Мюнхен, [Б. р.]. С. 5–17.
290. Петров Віктор. Пантелимон Куліш у п'ятдесяти роки: Життя. Ідеологія. Творчість. Київ : З друкарні ВУАН, 1929, Т. 1. VI+572 с.
291. Пиркало С. Павло Вольвач: в житті не буває однієї барви [інтерв'ю] // BBC Україна. URL : https://www.bbc.com/ukrainian/entertainment/story/2005/12/printable/051216_books_volvach_ie_sp (03.10.2021).
292. Платон. Бенкет / перекл. з давньогр. і коментарі У. Головач. Львів : Вид-во УКУ, 2005. xlv+178 с.
293. Плерома. Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 1998. № 3. Проект «Повернення деміургів». Мала українська енциклопедія актуальної літератури (МУЕАЛ). 287 с. URL : <http://www.ji.lviv.ua/ji-library/pleroma/gk-il.htm>.
294. Плохій С. По червоному сліду. Убивство у Мюнхені. Харків : Клуб Сімейного Дозвілля, 2017. 512 с.
295. Плохій С. Українська Кліо: Нариси про історію, істориків та пам'ять. Київ : Видавництво «Кліо», 2022. 352 с.
296. Плющ Л. «Вільготно гойдається зламана віть...» // Слово і Час. 1991. № 11. С. 38–47.
297. Плющ Л. Його таємниця, або «Прекрасна ложа» Хвильового. Київ : Критика, 2018. 800 с.
298. Поліщук О. Л. Альтернативна історія в новітньому літературному процесі : дис. ... канд. філол. наук : 10.01.06. Старобільськ : ЛНУ ім. Тараса Шевченка, 2016. 209 с. URL : https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/04/Polischuk_O_L_Disertatsiya_na_zdobuttya_naukovogo_stupenya_kandidata_filologichnikh_nauk.pdf.
299. Поліщук Я. Антропологічна перспектива в літературознавстві // Філологічні семінари. 2013. Вип. 16. С. 26–31.
300. Поліщук Я. Місто, варте культу // Ревізії пам'яті : літературна критика. Луцьк : ПДВ «Твердиня», 2011. С. 9–25.
301. Поліщук Я. Реактивність літератури. Київ : Академвидав, 2016. 192 с.
302. Поліщук Я. Хрест Харити // Українська літературна газета. Ч. 17 (335), 2 вересня 2022.
303. Посівнич М. Степан Бандера – життя, присвячене свободі. Торонто–Львів : Вид-во «Літопис УПА», 2008. 110 с.
304. Посівнич М. Степан Бандера. Харків : Клуб Сімейного Дозвілля, 2015 (е-книга).
305. Потебня А. А. І. О некоторых символах в славянской народной поэзии. II. О связи некоторых представлений в языке. III. О купальских огнях и сродных с ними представлениях. IV. О долѣ и сродных с нею существах. 2-е изд. Харьковъ, 1914. 243 с.
306. Про Інститут [екранних мистецтв] // Київський національний університет театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого [офіційний сайт]. URL : <https://knutkt.com.ua/institute-ekran-powers.html>.
307. Про того, хто бачив усе... (Епос про Гільгамеша) // На ріках вавилонських. З найдавнішої літератури Шумеру, Вавилону, Палестини. Київ, 1991. С. 98–151.
308. Пухонська О. Білі плями пам'яті на темному тлі історії (за романом «Дім для дома» Вікторії Амеліної) // Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства, 2018. Вип. 23. С. 279–282.

309. Пухонська О. Літературний вимір пам'яті : монографія. Київ: Академвидав, 2018. 304 с.
310. Пухонська О., Поліщук Я. Собака як спостерігач і свідок історії (за романом Вікторії Амеліної Дім для Дома) // *Poznaskie Studia Slavistyczne*. Pozna, 2021. С. 143–157.
311. Пять глав из нового романа П. Кулеша «Чёрная рада» // *Современник*. 1845. Т. XXXVII. С. 332–376; Т. XXXVIII. С. 5–37; 135–196.
312. Рак М. С. Раманы Людмылы Рублеўскай «Забіць нягодніка, альбо Гульня ў Альбарутэнію» і «Сутарэнні Роомула» як мастацкі дыялог з постмадэрнізмам // *Весці БДПУ*. 2019. № 2. С. 168–171. URL : <http://elib.bspu.by/bitstream/doc/43945/1/120192168.pdf>.
313. Ренесансні студії. Запоріжжя, 1998. Вип. 2. 133 с.
314. Рильський М. Балада Шевченка «У тієї Катерини» // *Зібрання творів : у 20 т.* Т. 12. Київ : Наукова думка, 1986. С. 287–293.
315. Рихло П. Українські письменники Буковини в період Першої світової війни // *Науковий вісник ЧНУ. Слов'янська філологія*. 2008. Вип. 394/398. С. 251–256.
316. Рог В. Шлях Бандери. Київ : Українська видавнича спілка, 2008. 48 с.
317. Романенко О. Координати дому: символічні простори роману Вікторії Амеліної «Дім для дома» // *Синопис: текст, контекст, медіа*, 2018. № 3. С. 1–16.
318. Романенчук Б. «Тигрлови». Багрянний Іван. Повість // *Літаври*. 1947. № 4–5. С. 88–90.
319. Росолінський-Лібе Г. Життя Степана Бандери. Тероризм. Фашизм. Геноцид. Культ. Київ : Видавництво ТОВ «Антропос-Логос-Фільм», 2021. 624 с.
320. Рот Й. Вибране / пер. з нім. М. Ільтичної. Київ : Україна : Український письменник, 2011. 307 с.
321. Рублеўская Л. І. Забіць нягодніка, альбо Гульня ў Альбарутэнію // *Дзеяслоў*. 2008. № 33. С. 18–79. URL : <https://kamunikat.org/?pubid=11612>.
322. Рублеўская Л. І. Забіць нягодніка, альбо Гульня ў Альбарутэнію // *Дзеяслоў*. 2008. № 34. С. 16–105. URL : <https://kamunikat.org/?pubid=11613>.
323. Рубчак Б. Пробний лет (тло для книги) // *Розсипані перли: поети «Молодої Музи»*. Київ : Дніпро, 1991. С. 18–41.
324. Рудик Д. Василь Стефаник «Земля» // *Василь Стефаник в європейській пресі 1899–1936 рр.: Антологія / [упоряд.: Василь Ґабор, Мар'яна Комариця, Лідія Сніцарчук]*. Львів, 2021. С. 187–190.
325. Рудницький М. Нова збірка Стефаника // *Діло*. Львів, 1926. № 79. 11 квітня.
326. Руснак І. «Я був повний Україною...»: Художня історіософія Уласа Самчука. Вінниця : ДП ДКФ, 2005. 406 с.
327. Рябухіна Ю. «Іван і Феба. Любов, якої не було» // *ЛітАкцент*. URL : <http://litakcent.com/2020/01/23/ivan-i-feba-lyubov-yakoyi-ne-bulo/> (02.10.2021).
328. Рябчук М. Неси свій німб // *Книга Лева: Львів як текст. Львівський прозовий андеграунд 70–80-х рр. XX ст.: антологія прози та есеїстики / упор. В. Ґабор*. Львів : ЛА «Піраміда», 2014. С. 119–122.
329. Савка М. «Дім для Дома» – ключ до порозуміння між далекими і близькими людьми одного міста. URL : <https://starylev.com.ua/news/dim-dlya-doma-klyuch-do-porozuminnya-mizh-dalekymi-i-blyzkymy-lyudmy-odnogo-mista> (26.10.2017).

330. Сатира і гумор в українській літературній традиції : матеріали Всеукр. наук. конф. Чернівці : ЧНУ імені Юрія Федьковича, 1994. 283 с.
331. Сварник Г. Загадковий «вісниківець» Роман Бжеський, листи до Дмитра Донцова // Українські проблеми. 1997. № 2. С. 144–150.
332. Сварник Г. Чи існувала «празька школа» української літератури? // Українські проблеми. 1995. Ч. 2. С. 87–97.
333. Сватко Я. Місія Бандери. Львів : Галицька видавнича спілка, 2003. 64 с.
334. Світ ідей Степана Бандери та виклики XXI століття // Матеріали ІХ Бандерівських читань. Тернопіль : Крила, 2022. 275 с.
335. Сидоренко Г. Естетичне значення віршового ритму // Радянське літературознавство. 1986. № 1. С. 38–45.
336. Сиротюк М. Й. Український радянський історичний роман (Проблема історичної та художньої правди). Київ : Видавництво Академії наук УРСР, 1962. 396 с.
337. Слабошпицький М. Дорога від себе і до себе: повість про Рафаеля Багаутдінова // Вітчизна. 1991. № 8. С. 201–210.
338. Слабошпицький М. Іван Багряний. Вжити й розповісти світові // 25 поетів української діаспори. Київ : Ярославів Вал, 2006. С. 436–456.
339. Слабошпицький М. Роман Іваничук: Літературно-критичний нарис. Київ : Радянський письменник, 1989. 206 с.
340. Слабошпицький М. Талант, помножений на волю (Нотатки про Романа Іваничука і мистецтво історичного роману) // Меч і мисль: творчість Романа Іваничука у національних вимірах української культури : зб. наук. праць (Українська філологія: Школи, постаті, проблеми. Вип. 9). Львів–Ужгород : Гражда, 2009. С. 10–25.
341. Слабошпицький М. Тодось Осьмачка. Никифор Дровняк із Криниці : Роман-колаж (фрагменти). Київ : Рада, 1995. 142 с.
342. Сливинський Остап. Словник війни. Toledo. [б. д.] URL: https://www.toledo-programm.de/cities_of_translators/4157/n-a (18.09.2022).
343. Сливинський Остап. Словник війни: від сміття до складу // Читомо. 24 квітня 2022 року. URL: <https://chytomo.com/slovyk-vijny-vid-smittia-do-skladu/> (18.09.2022).
344. Словник війни від українського поета Остапа Сливинського // Marie Claire Ukraine. 20 березня 2022 року. URL: <https://marieclaire.ua/uk/lifestyle/slovyk-vijni-vid-ukrayinskogo-poeta-ostapa-slivinskogo> (18.09.2022).
345. Словник іншомовних слів / за ред. О. С. Мельничука. Київ : УРЕ, 1985. 966 с.
346. Словник української мови : в 11 т. Т. 2 : Г-Ж. Київ : Наукова думка, 1970–1980. 550 с.
347. Слухай Н. «Ми вкупочці колись росли» // Шевченківська енциклопедія : в 6 т. Т. 4 : М–Па. Київ, 2013. 808 с.
348. Смілянська В. «А. О. Козачковському» // Шевченківська енциклопедія : в 6 т. Т. 1 : А–В. Київ, 2012. 744 с.
349. Смілянська В. Чужа мова // Шевченківська енциклопедія : в 6 т. Т. 6. Київ, 2015. С. 807–813.
350. Смілянська В., Чамата Н. Структура і смисл: Спроба наукової інтерпретації поетичних текстів Тараса Шевченка : монографія. Київ : Вища школа, 2000. 205 с.

351. Соловей Е. «В неволі, в самоті немає» // Шевченківська енциклопедія : в 6 т. Т. 1 : А–В. Київ, 2012. 744 с.
352. Сосюра В. Третя Рота / упор. та прим. С. Гальченка ; післям. Н. Бернадської. Київ : Знання, 2010. 352 с.
353. Степан Бандера у документах радянських органів державної безпеки (1939–1959) : у 3-х т. / заг. ред. В. Сергійчук. Київ : ПП Сергійчук М. І., 2009. Т. 1 – 680 с.; Т. 2 – 639 с.; Т. 3 – 648 с.
354. Степан Бандера: ...коли один скаже: Слава Україні! Біографії, мемуари. Брустурів: Дискурсус, 2015 (е-книга).
355. Степан Бандера: 1909–2009 / упор. Б. Гордасевич, М. Посівнич. Львів : Триада Плюс, 2010. 218 с.
356. Степан Бандера: документи і матеріали (1920–1930 рр.) / упоряд. М. Посівнич. Львів : [б.в.], 2006. 248 с.
357. Степовик Д. Християнство Тараса Шевченка. Жовква : Місіонер, 2014. 389 с.
358. Стефаник В. Вона – земля та інші новели. Краків : Українське видавництво, 1940. 40 с.
359. Стефаник В. Земля. Нариси й оповідання. З передмовою Д. Лукіяновича. Львів : Заходом і накладом Видавн. кооп. спілки «Громада», 1926. 68 с.
360. Стеценко С. Війни художників : роман. Харків : Фоліо, 2016. 559 с.
361. Сторощук І.І. Роман про митця у контексті літературних дискусій // Компаративні дослідження слов'янських мов і літератур. Пам'яті академіка Леоніда Булаховського. 2012. Вип. 17. С. 217–226.
362. Страсті за Бандерою : статті та есеї / упор. Т. Алмар, І. Балинський, Я. Гриник. Київ : Грані-Т, 2011. 397 с.
363. Стус В. Твори : у 4 т., 6 кн. Т. 3. Кн. 2. Львів : ВС «Просвіта», 1999. 495 с.
364. Суходуб Т. Д. «Топос» как предмет и проблема философского дискурса // Δόξα / Докса : зб. наук. праць з філософії та філології. Вип. 2 (32). Одеса, 2019. С. 21.
365. Сучасна конструкція та деконструкція історії на прикладах України та Польщі. Семінар за участю Богуміли Бердиховської (Польща) та Андрія Заярнюка (Україна) // Часопис «І». 2003. URL : <https://www.ji-magazine.lviv.ua/seminary/2003/sem29-03.htm>.
366. Сучасна українська драматургія. Альманах. Вип. 4. / упоряд. і авт. передмови Я. Верещак. Київ : Фенікс, 2007. 344 с.
367. Сучасна українська мова : підручник / О. Д. Пономарів та ін. 3-тє вид., перероб. Київ : Либідь, 2005. 488 с.
368. Таїна Буття. Біографічна драма. Антологія. Київ : Світ Знань, 2015. 304 с.
369. Тарнавський З. Вітер над Янівською // Дванадцятка. Львів : Приватна колекція, 2006. С. 163–192.
370. Тарнавський О. Три поети еміграції // Відоме й позавідоме. Київ : Час, 1999. С. 281–289.
371. Тарнашинська Л. Літературознавча антропологія: новий методологічний проект у дзеркалі філософських аналогій // Слово і Час. 2009. № 5. С. 48–61.
372. Тарновський В. Дрібниці з життя Шевченка // Спогади про Тараса Шевченка. Київ : Дніпро, 1982. С. 112–115.

373. Театр-кабаре «Не журись!» // Ukrmusic.online: енциклопедія: все про українську музику та її звукозапис. URL : <https://ukrmusic.online/encyclopedia/ne-zhuryrysteatr-kabare>.
374. Теліга І. Куліш-критик. Принцип етнографічної точности // Україна. 1929. Липень–серпень (35). С. 87–102.
375. Теряєв Д. Ритм і золотий перетин у структурі поетичного мовлення (експериментально-фонетичне дослідження) // Віршознавчий семінар, присвячений пам'яті Галини Кіндратівни Сидоренко : зб. наук. праць та спогадів. Київ, 2008. С. 43–55.
376. Ткач-Лишега Д. Згадуючи Олега Лишегу // Вісник Міської ради: додаток до газети «Добра справа». 2020. № 4 (822). С. 6–7.
377. То є Львів. Львів : Видавництво Старого Лева, 2017. 240 с.
378. Трофимук М. Провідні мотиви латиномовної літератури XVI–XVII ст. // Слово і час. 2014. № 7. С. 18–25.
379. Труш І. Із статті «Василь Стефаник» // Василь Стефаник у критиці та спогадах : статті, висловлювання, мемуари / упоряд., вступ. ст. та приміт. Федора Погребенника. Київ : Дніпро, 1970. С. 64–70.
380. Турченко Ф. Запоріжжя на шляху до себе... (Минуле і сучасність у документах та свідченнях учасників подій). Запоріжжя : Просвіта, 2009. 368 с.
381. Українка Л. Малорусские писатели на Буковине // Українка Л. Повне академічне зібрання творів : у 14 т. Луцьк : Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2021. Т. 7 : Літературно-критичні та публіцистичні статті. С. 97–112.
382. Українське століття (1921–2021): витоки, уроки, перспективи державотворення / Т. Водотика, В. Головка, С. Кульчицький, Л. Якубова ; відповід. ред. В. Смолій; наук. ред. Г. Боряк. Київ : Видавництво «Кліо», 2021. 560 с.
383. Українські письменники діаспори : матеріали до біобібліогр. слов. : у 2 ч. / авт.-уклад. О. Білик. Київ : НБУ ім. Ярослава Мудрого, 2007.
384. Фактор свободи: Мазепа, Петлюра, Бандера. Київ : Український інститут національної пам'яті; Центр досліджень визвольного руху, 2019. 20 с.
385. Федорак Н. «Вічні» образи в інтерпретації Романа Іваничука // Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність. Вип. 21: Scripta manent. Ювілейний збірник на пошану Богдана Якимовича / гол. ред. М. Литвин. Львів : Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2012. С. 782–786.
386. Федькович Ю. Поетичні твори. Прозові твори. Драматичні твори. Листи. Київ : Наукова думка, 1985. С. 78–82 ; 219–220.
387. Філатова О. Український роман 20–30-х рр. XX ст. Типологія авторської свідомості: монографія. Миколаїв : Ліон, 2010. 235 с.
388. Фогель Д. Композиція простору / перек. з польськ. Анастасії Любас. Білі слова: есеї, листування, рецензії та полеміки. Київ : Дух і Літера, 2019. С. 46–49.
389. Фоменко В. Місто і література: українська візія. Луганськ : Знання, 2007. 312 с.
390. Фоменко В. Українська урбаністична проза XX століття : еволюція, проблематика, поетика : автор. дис. на здобуття д-ра філол. наук. Київ, 2008. 40 с.
391. Фрай Нортроп. Великий код: Біблія і література / пер. з англ. І. Старовойт. Львів : Літопис, 2010. 360 с.

392. Франко І. Поступ славістики на Віденському університеті // Франко І. Збір. творів : у 50 т. Т. 31. С. 8.
393. Франк Л. Батько. Франк Л. Зліва, де серце. Карл і Анна. Оповідання / пер. з нім. О. Логвиненко. Київ : Дніпро, 1975. С. 229–237.
394. Франко І. В плен-ері // Зібрання творів : у 50 т. Київ, 1976. Т. 3. С. 33–49.
395. Франко І. Для домашнього огнища // Збір. творів : у 50 т. Т. 19. С. 7–143.
396. Франко І. До Бразилії // Свобода. Джерзі Ситі і Нью Йорк, 1956. Ч. 155. 15-го серпня. С. 6.
397. Франко І. Додаткові томи до Зібрання творів : у 50-ти т. Т. 52. Оригінальні та перекладні поетичні твори ; редкол. : М. Жулинський (голова) та ін. ; ред. тому М. П. Бондар. Київ : Наукова думка, 2008. 1040 с. : іл.
398. Франко І. Зібрання творів : у 50 т. Київ : Наук. думка, 1976–1986.
399. Франко І. Зібрання творів : у 50 т. Т. 31. Київ : Наукова думка, 1981. 595 с.
400. Франко І. Зібрання творів : у 50 т. Т. 41. Київ : Наукова думка, 1984. 685 с.
401. Франко І. Зібрання творів : у 50 т. АН УРСР / Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка ; редкол. : Є. П. Кирилюк [голова] та ін. Київ : Наукова думка, 1976–1986.
402. Франко І. Лель і Полель // Франко І. Збір. творів : у 50 т. Т. 17. С. 283–473.
403. Франко І. Перехресні стежки // Збір. твори : у 50 т. Т. 20. С. 173–459.
404. Франко І. Поема про сотворення світу // Зібрання творів : у 50 т. Київ, 1982. Т. 35. С. 266–300.
405. Франко І. Потопа світу: оповідання з Письма Святого // Додаткові томи до зібрання творів : у 50 т. Київ, 2008. Т. 53. С. 67–107.
406. Франко І. Старе і нове в сучасній українській літературі // Зібрання творів : у 50 т. Т. 35. Київ : Наукова думка, С. 92–112.
407. Франко І. Старе й нове в сучасній українській літературі // Зібрання творів : у 50 т. Т. 35. Київ : Наукова думка, 1982. С. 91–111.
408. Фройд Зигмунд. Поет і фантазування // Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / за ред. Марії Зубрицької ; пер. Ів. Герасима. Львів : Літопис, 1996. С. 85–90.
409. Харчук Р. Сучасна українська проза. Постмодерний період : навч. посіб. Київ : Академія, 2008. 247 с.
410. Хвильовий М. Повне зібрання творів : у 5 т. Т. 2. Етюди / за заг. ред. Р. Мельникова ; упоряд., ред., прим. Р. Мельникова ; передм. В. Агеєвої. Київ : Смолоскип, 2018. 344 с.
411. Хвильовий М. Повне зібрання творів : у 5 т. Т. 3. Осінь / за заг. ред. Р. Мельникова ; упоряд., ред., прим. Р. Мельникова ; передм. Ю. Безхутрого. Київ : Смолоскип, 2019. 360 с.
412. Хобзей Н., Сімович К., Ястремська Т., Дидик-Меуш Г. Слово і місто. Місто в словах / Лексикон львівський: поважно і на жарт / вид. 2-ге, доповн. і випр. Львів : Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2012. С. 9–43.
413. Хороб С. Поетика конфлікту у прозі Василя Стефаника: драматизація новели чи епізація драми? // Прикарпатський вісник НТШ. Слово. 2016. № 2 (34). С. 405–422.
414. Хотомська В. Казка про білий сніг / з польськ. перекл. Тарас та Іван Лучуки. Ленінська молодь. 1978. 12 груд. (Рубрика «Малечі на добрий вечір»).

415. Цимбал Я. Привиди урбанізму // Критика. 2007. № 4. С. 26–29.
416. Чайковський А. Сагайдачний. Київ : Дніпро, 1989. 585 с.
417. Чайковський Д. Степан Бандера: Людина – Борець – Провідник. Київ : Українська видавнича спілка ім. Ю. Липи, 2017. 96 с.
418. Чайковський Д. Степан Бандера: Людина – Борець – Провідник. Нью-Йорк : Друкарня «Луна», 1970. 50 с.
419. Чалий Д. Франко і Некрасов // Творчість Івана Франка : зб. статей. Київ : Вид-во АН УРСР, 1956. С. 277–322.
420. Чамата Н. Лірика Тараса Шевченка. Аналізи й інтерпретації. Київ : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2014. 294 с.
421. Чамата Н. Типи віршової інтонації // Творчий метод і поетика Т. Г. Шевченка. Київ : Наукова думка, 1980. С. 380–443.
422. Часо&Простір: антологія історичної української драми. Київ : Саміт-Книга, 2021. 512 с.
423. Частий Р. Степан Бандера. Мифы. Легенды. Действительность. Харьков : Фолио, 2014. 128 с.
424. Частий Р. Степан Бандера. Харків : Фолио, 2009 (е-книга).
425. Червак Б. Степан Бандера і Майдан. LB. URL: https://lb.ua/blog/bogdan_chervak/250810_stepan_bandera_i_maydan.html (8.10.2022).
426. Червінська О. Жанровий потенціал тексту // Аргументи форми. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2015. С.144–176.
427. Черінь Ганна. Хитра макітра. Вінніпег : Український Золотий Хрест, 1974. 320 с.
428. Черненко О. Експресіонізм у творчості Василя Стефаника. Нью-Йорк : Сучасність, 1989. 280 с.
429. Черненко О. Михайло Коцюбинський – імпресіоніст. Нью-Йорк : Сучасність, 1977. 145 с.
430. Черниш А. Модус художніх біографій М. Слабошпицького // Питання літературознавства. 2013. Вип. 87. С. 393–403.
431. Чехович К. Ідейні основи російського комунізму // Католицька Акція. Львів, 1937. Ч. 4.
432. Чехович Константин. Християнський націоналізм / упоряд. : Олег Петрук, Мар'яна Комариця; наук. ред. та передм. Мар'яни Комариці. Львів : ЛА «Піраміда», 2019. 556 с.
433. Чик Д. «Михайло Чарнышенко, или Малороссия восемьдесят лет назад» П.КулішатароманиВ.Скотта:проблемирецептивноїтакомпаративноїпоетики// Вісник Запорізького національного університету. Філологічні науки. № 2. 2014. С. 265–275.
434. Чому важливо говорити про 1989–1991 роки? П'ята частина розмови редактора видавництва «Темпора» Андрія Мартиненка і письменника Андрія Павловського. Вид-во «Темпора». URL : https://www.youtube.com/watch?v=csc-dWg8MxE&ab_channel=%D0%92%D0%B8%D0%B4%D0%B0%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D1%86%D1%82%D0%B2%D0%BE%D0%A2%D0%B5%D0%BC%D0%BF%D0%BE%D1%80%D0%B0 (02.10.2021).
435. Черногай В. Поема всепереможного оптимізму // Наші дні. 1953. № 41. С. 23–25; № 42. С. 7–12.
436. Чубай Г. П'ятикнижжя [вірші]. Львів : ВСЛ, 2013. 256 с.

437. Чубинский П. Труды этнографическо-статистической экспедиции в Западно-Русский край : материалы и исследования. Санкт-Петербург, 1872. Т. III. С. 41–55.
438. Шевельов (Шерех) Ю. Я–мене–мені... (і докруги). Т. 1. В Україні. Харків–Нью-Йорк, 2001. 431 с.
439. Шевельов Ю. Зустрічі з Романом Якобсоном // Сучасність. 1994. Ч. 12. С. 93–128.
440. Шевельов Ю. Після «Княжої емалі». Над купкою попелу, що була Оксаною Лятуринською // Сучасність. 1982. Ч. 4–5. С. 51–81.
441. Шевченко Т. Повне зібрання творів : у 12 т. Київ : Наукова думка, 2001. Т. 1: Поезія 1837–1847. 784 с.
442. Шевченко Т. Г. Повне зібрання творів : у 12 т. Т. 1. Поезії, 1837–1847 рр. Київ : Наук. думка, 1989. 528 с.
443. Шевченко Т. Г. Повне зібрання творів : у 12 т. Т. 2. Поезії, 1847–1861 рр. Київ : Наук. думка, 1989. 592 с.
444. Шевченко Т. Повне зібрання творів : у 12 т. Т. 2. Київ : Наукова думка, 1991. 590 с.
445. Шевченко Т. Повне зібрання творів : у 12 т. Т. 2. Київ : Наукова думка, 2001. 784 с.
446. Шевченко Т. Повне зібрання творів : у 12 т. Т. 6. Київ : Наукова думка, 2001. 632 с.
447. Шевченко Т. Повне зібрання творів : у 12-ти т. Київ : Наукова думка, 2001. Т. 1. Поезія 1837–1847. 784 с.
448. Шерех Ю. Другий «Заповіт» української літератури // Третя сторожа. Балтимор–Торонто : Українське незалежне видавництво «Смолоскип» ім. В. Симоненка, 1991. С. 116–143.
449. Шерех Ю. Думки проти течії. Публіцистика. [Новий Ульм]: Україна, 1949. 100 с.
450. Шерех Ю. Третя сторожа. Література. Мистецтво. Ідеологія. Балтимор–Торонто : Смолоскип, 1991. 455 с.
451. Шинкаренко О. Бандера Distortion. Вінниця : Дім Химер, 2019. 304 с.
452. Шлемкевич М. Привіт письменникам. І. Багряний – Євг. Маланюк // Листи до приятелів. 1957. Ч. 6. С. 9–10.
453. Шостак О. О. «Еміграційний» текст Івана Франка : монографія. Рівне : «Волинські обереги», 2019. 288 с.
454. Штейнбук Ф. Текстові стратегії сучасної літератури в контексті антропології тілесно-міметичної категорії голосу. Сіверянський літопис. № 1. 2008. С. 103–112.
455. Энцыклапедыя гісторыі Беларусі : ў 6 т. Т. 1. / рэдкал. : М. В. Біч і інш. ; прадм. М. Ткачова ; Маст. Э. Э. Жакевіч. Мінск : Беларуская Энцыклапедыя, 1993. 494 с.
456. Юзич Ю. Пластовий характер Степана Бандери. Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 2020. 160 с.
457. Юнак Р. Василь Стефаник «Земля» [Василь Стефаник «Земля»] // Василь Стефаник в європейській пресі 1899–1936 рр. : Антологія / [упоряд. : Василь Габор, Мар'яна Комариця, Лідія Сніцарчук]. Львів, 2021. С. 185–186.
458. Юриняк А. Критичним пером : у 3 ч. Лос-Анджелес–Денвер–Вінніпег : [б. в.], 1989.
459. Яворівський В. Автопортрет з уяви: роман про трагічну та дивовижну долю Катерини Білокур. Київ : Брайт Стар Паблішинг, 2018. 296 с.

460. Як працювати з пам'яттю про Чорнобиль: дискусія із Сергієм Плохієм// Лівий берег. URL: https://lb.ua/culture/2021/06/15/487079_yak_pratsyuvati_z_ramyattu_pro.html (15.06.2021).
461. Яневський Д. Бандера. Портрет на тлі епохи. Перша спроба наукової біографії. Харків : Фоліо, 2022. 512 с.
462. Яневський Д. Бандера. Шухевич. Мельник. Коновалець. Стецько. Сташинський. Судоплатов. Портрет на тлі епохи. Харків : Фоліо, 2021 (е-книга).
463. Яструбецька Г. Динаміка українського літературного експресіонізму. Луцьк : Твердиня, 2013.
464. Яусс Ганс Роберт. Естетичний досвід і літературна герменевтика. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / за ред. Марії Зубрицької. Львів : Літопис, 1996. С. 279–307.
465. Яусс Ганс Роберт. Рецептивна естетика й літературна комунікація // Слово і час. 2007. № 6. С. 37–46.
466. A Literary Anthropology of Migration and Belonging. Roots, Routes, and Rhizomes / ed. by C. Fagerlid, M. A. Tisdell. New York : Palgrave Macmillan, 2020. 230 p.
467. AL-Gharib, Munirah. A Convergence between Anthropology and Literature: How Reading, Writing, and Ethnography Intertwine // International Journal of Applied Linguistics and English Literature. 2020. Vol. 9, Iss. 5. P. 91–100.
468. Andruchowycz J. Czas i miejsce albo moje ostatnie terytorium / tłum. L. Stefanowska. Ostatnie terytorium. Wołowiec, 2002. S. 140.
469. Archetti, Eduardo P. Introduction // Exploring the Written: Anthropology and the Multiplicity of Writing / ed. by E. P. Archetti. Oslo : Scandinavian University Press, 1994. P. 11–28.
470. Bachmann-Medick, Doris. Kultur als Text: die anthropologische Wende in der Literaturwissenschaft. Frankfurt/Main : Fischer Taschenbuch Verlag, 1996. 350 s.
471. Barbarić T. Nada Gašić: Zagreb je u svome centru i srcu trenutno turoban, tmuran grad koji ostavlja dojam ne samo zapuštenog, već i ostavljenog starca // Tportal. URL : <https://www.tportal.hr/kultura/clanak/nada-gasic-zagreb-je-u-svome-centru-i-srcu-trenutno-turoban-tmuran-grad-koji-ostavlja-dojam-ne-samo-zapustenog-vec-i-ostavljenog-starca-20201207>.
472. Beebe M. Ivory Towers and Sacred Founts. The Artist as Hero in Fiction from Goethe to Joyce. New York : New York University Press, 1964. 323 p.
473. Benjamin, Walter. Central Park // New German Critique. Winter, 1985. No. 34. P. 32–58.
474. Božić M. Nada Gašić: Devet života gospođe Adele // Moderna vremena. URL : <https://mvinfo.hr/clanak/nada-gasic-devet-zivota-gospodje-adele>.
475. Braungart, Wolfgang; Ridder, Klaus; Apel, Friedmar. Literaturanthropologie // Wahrnehmen und Handeln: Perspektiven einer Literaturanthropologie / hrsg. W. Braungart, K. Ridder, F. Apel. Bielefeld: Aisthesis Verlag, 2004. S. 9–18.
476. Chatman S. Story and Discourse: Narrative Structure in Fiction and Film. Ithaca and London : Cornell University Press, 1978. 277 c.
477. Clifford, James. The Predicament of Culture: Twentieth-Century Ethnography, Literature, and Art. Cambridge-London : Harvard UP, 1988. 381 p.
478. Craith, Nic Maireiad; Fournier, Sebastian. Literary Anthropology: The Subdisciplinary Context // Anthropological Journal of European Cultures, 2016, Iss. 25.2. P. 1–8.

479. Cultural Memory Studies: An International and Interdisciplinary Handbook / ed. by: A. Erll and A. Nünning. Berlin; New York : De Gruyter, 2008. 398 p.
480. Derk D. Nije na piscu da stvar iluziju pitomog svijeta // Večernji list. URL: <https://www.pressreader.com/croatia/vecernji-list-hrvatska/20201130/281479278976269>.
481. Derrida J. The Law of Genre / trans. by A. Ronell // Critical Inquiry. 1980. Vol. 7. No. 1. P. 55–81.
482. Dolar M. A Voice and Nothing More. Cambridge-Massachusetts : MIT Press, 2006. 215 p.
483. Doll M. Der Umgang mit Geschichte im historischen Roman der Gegenwart. Am Beispiel von Uwe Timms Halbschatten, Daniel Kehlmanns Vermessung der Welt und Christian Krachts Imperium. Frankfurt am Main : Peter Lang, 2017. 579 s.
484. Dybczak, Krzysztof. Personalistyczna krytyka literacka. Teoria i opis nurtu z lat trzydziestych. Wydawnictwo PAN, 1981. 225 s.
485. Eckardt R. The Semantics of Free Indirect Discourse: How Texts Allow Us to Mind-Read and Eavesdrop. Leiden (Netherlands) : Brill, 2015. 283 p.
486. Europa erlesen. Lemberg. Herausgegeben von Alois Woldan. Klagenfurt/Celovec : Wieser Verlag, 2008. 292 s.
487. Fludernik M. The Many in Action and Thought: Towards a Poetics of the Collective in Narrative // Narrative. Vol. 25. N 2. May 2017. P. 139–163.
488. Geertz, Clifford. A Strange Romance: Anthropology and Literature // Profession, 2003. P. 28–36.
489. Genette G. Narrative Discourse: An Essay in Method. Ithaca, New York : Cornell University Press, 1980. 285 p.
490. Germer K. (Ent-)Mythologisierung deutscher Geschichte. Uwe Timms narrative Ästhetik. Göttingen : VSR, 2012. 312 s.
491. Głowiński M., Kostkiewiczowa T., Okopień-Sławińska A., Sławiński J. Słownik terminów literackich. Wrocław : Zakład Narodowy im. Ossolińskich-Wydawnictwo, 2008. 706 s.
492. Gumbrecht, Hans Ulrich. «Literary Anthropology»? Stanford Presidential Lectures in the Humanities and Arts: Wolfgang Iser, Spring 2000. URL: <http://prelectur.stanford.edu/lecturers/iser/gumbrecht.html> (18.09.2022).
493. Gumbrecht, Hans Ulrich. Potential einer Denkspur: zum Nachlass des Literaturtheoretikers Wolfgang Iser // Iser, Wolfgang. Emergenz. Konstanz : Konstanz UP, 2013. P. 13–17.
494. Haleta, Olena. Mined Words: An Un-Imaginable Reality and the Search for a New Language in the Poetry of Maidan. Cossacks in Jamaica, Ukraine at the Antipodes: Essays in Honor of Marko Pavlyshyn / ed. by A. Achilli, S. Yekelchik, and D. Yesypenko. Brookline, MA : Academic Studies Press, 2020. P. 618–638.
495. Harrington, Joseph. Docupoetry and archive desire // Jacket2. 2011. Oct. 27. URL: <http://jacket2.org/article/docupoetry-and-archive-desire> (18.09.2022).
496. Havwachs M. On Collective Memory. Chicago : The University of Chicago Press, 1992. 244 p.
497. Helman A. Adaptacja – podstawowa technika twórcza kina. Intermedialność w kulturze końca XX wieku / red. A. Gwóźdź, S. Krzemień-Ojak. Białystok 1998. S. 267.

498. Historische Anthropologie und Literature: romanistische Beiträge zu einem neuen Paradigma der Literaturwissenschaft / hrsg. R. Behrens, R. Galle. Würzburg : Königshausen & Neumann, 1995. 262 s.
499. Ilić D. Uspješan pandemijski roman // Kritika HDP. URL : <https://kritika-hdp.hr/index.php/hr/kritika-proza/uspjesan-pandemijski-roman>.
500. Iser, Wolfgang. Das Fiktive und das Imaginäre: Perspektiven literarischer Anthropologie. Frankfurt/Main : Suhrkamp, 1991. 522 s.
501. Jergović M. Knjiga Nade Gašić nije lažni Rolex suvremene hrvatske književnosti // Express. URL: <https://express.24sata.hr/kultura/ovo-nije-lazni-rolex-nase-suvremene-knjizevnosti-25097>.
502. Keymer T. Jane Austen: Writing, Society, Politics. Oxford : Oxford University Press, 2020. 168 p.
503. Knez A. Nada Gašić: Napisala sam prvi roman kad više nisam mogla držati literaturu u sebi // Beli Zagreb Grad. URL : <https://belizagrebgrad.com.hr/nada-gasic-napisala-sam-prvi-roman-kad-vise-nisam-mogla-drzati-literaturu-u-sebi>.
504. Kubas T. Wibracje: [Wiersze]. Rzeszów : KAW [Krajowa agencja wydawnicza; Oddział w Rzeszowie], 1979. 48 s.
505. Kuźma, Erazm. Człowiek wobec Boga, religiji i kościoła w polskim ekspresjonizmie // Religijne aspekty literatury polskiej XX wieku. Lublin, 1997. S.7–37.
506. Kwiatkowski, Jerzy. Dwudziestolecie międzywojenne. Warszawa, 1990, 2002.
507. Lagaay A. Voice in Philosophy : Between sound and silence. Reflections on the Acoustic Resonance and Implicit Ethicality of Human Language URL : http://homepage.univie.ac.at/arno.boehler/php/wp-content/Lagaay_POS3.pdf.
508. Leech G. N., Short M. Style in Fiction: A Linguistic Introduction to English Fictional Prose. 2nd ed. London : Longman, 2007. 404 p.
509. Literary Anthropology: a New Interdisciplinary Approach to People, Signs and Literature / ed. F. Poyates. Amsterdam-Philadelphia : John Benjamins, 1988. 348 p.
510. Literatura polska w okresie międzywojennym. T. 1. Kraków, 1979. 459 s.
511. Literature and Anthropology / ed. J. Hall and A. Abbas. Hong Kong : Hong Kong UP, 1986. 294 p.
512. Literature and Anthropology / ed. P. A. Dennis, W. Aycock. Lubbock : Texas Tech UP, 1989. 227 p.
513. Marcus, George E., Fisher, Michael M. J. Anthropology as Cultural Critique. Chicago : Chicago UP, 1986. 205 p.
514. Matić Đ. Deveti život grada. Tačno. URL : <https://www.tacno.net/kultura/deveti-zivot-grada>.
515. Moore, David Chioni. Anthropology Is Dead, Long Live Anthro(a)pology: Poststructuralism, Literary Studies, and Anthropology's «Nervous Present». Journal of Anthropological Research. 1994. Vol. 50, No. 4. P. 345–365.
516. Neral T. Osvrt na knjigu Nade Gašić «Devet života gospođe Adele». Pučko Otvoreno Učilište. URL : <https://www.pou.hr/novosti/novosti/osvrt-na-knjigu-nade-gasic-devet-zivota-gospode-adele>.
517. Nora P. Between memory and history. Special Issue: Memory and Counter-Memory. University of California Press, 1989. P. 7–24.

518. *Novel Approaches to Anthropology: Contributions to Literary Anthropology* / ed. by M. Cohen. Lexington Books. 2013. 285 p.
519. Nünning A. *Von historischer Fiktion zu historiographischer Metafiktion. 1. Theorie, Typologie und Poetik des historischen Romans*. Trier: Wiss. Verl. Trier, 1995. 373 s.
520. Nünning A. *Von der fiktionalisierten Historie zur metahistoriographischen Fiktion: Bausteile für eine narratologische und funktionsgeschichtliche Theorie, Typologie und Geschichte des postmodernen historischen Romans. Literatur und Geschichte. Ein Kompendium zu ihrem Verhältnis von der Aufklärung bis zur Gegenwart* / Hrsg. von Daniel Fulda, Silvia Serena Tschopp. Berlin, New York : Walther de Gruyter, 2002. S. 541–570.
521. Perls F., Hefferline R., Goodman P. *Gestalt Therapy. Excitement and Growth in the Human Personality*. London : Souvenir Press, 1994. (Or. ed. 1951). 300 p.
522. Pollack M. *Topografia pamięci* / tłum. K. Niedenthal. Wołowiec, 2017. S. 202.
523. Popiel M. *Powieść o artyście jako gatunek literacki i jako rodzaj dyskursu // Z problemów prozy – powieść o artyście* / pod red. W. Gutowskiego i E. Owczarz. Toruń : Wydawnictwo Adam Marszałek, 2006. S. 9–14.
524. Poulet G. *Phenomenology of Reading // The Norton Anthology of Theory and Criticism* / ed. by V. B. Leitch. New York ; London : W. W. Norton&Company, 2001. P. 1320–1333.
525. Pride, Jacob Patrick. «Catholic Literary Theory: The Conditional Existentialism of Four Protagonists and Their Creators» (2017) // *Electronic Theses and Dissertations*. URL : <https://digitalcommons.du.edu/etd/1280>.
526. Rapport, Nigel. *Literary Anthropology* // *Oxford Bibliographies Online*, 2012. DOI: 10.1093/OBO/9780199766567-0067. URL: <https://www.oxfordbibliographies.com/view/document/obo-9780199766567/obo-9780199766567-0067.xml> (18.09.2022).
527. Rapport, Nigel. *The prose and the Passion: Anthropology, Literature, and the Writing of E. M. Foster*. Manchester : Manchester University Press, 1994. 256 p.
528. Rodak, Paweł. *Czym jest antropologia literatury?: Pytanie o początek literatury // Teksty Drugie: teoria literatury, krytyka, interpretacja*. 2009. № 4 (118). S. 245–258.
529. Roland Robertson. *Globalisation: Social Theory and Globature*. London : Sage, 1997.
530. *Romanhaftes Erzählen von Geschichte. Vergegenwärtigte Vergangenheit im beginnenden 21. Jahrhundert* / Hrsg. von D. Fulda, S. Jaeger. Berlin, Boston : De Gruyter, 2019. 502 s.
531. Santos M. *Memory and narrative in social theory: The contributions of Jacques Derrida and Walter Benjamin* // *Time & Society*, 2001. Vol. 10. P. 163–189.
532. Sobiecka A. *Pamiętnik Munia Michała Bałuckiego. "O-powieść" o artyście końca XIX wieku. //Z problemów prozy – powieść o artyście* / pod red. W. Gutowskiego i E. Owczarz. Toruń : Wydawnictwo Adam Marszałek, 2006. S.168–185.
533. Šenoa A. *Zlatarevo zlato* // *Orlovac*. URL : https://www.orlovac.eu/knjige/zz_senoa.pdf.
534. *Słownik literatury polskiej XX wieku*. Wyd. 2. Wrocław–Warszawa–Kraków, 1996. 1432 s.
535. Sokel W. *Die Prosa des Expressionismus* // *Rothe W. Expressionismus als Literatur*. Bern-München, 1969. S. 155–165.

536. Slyvynsky, Ostap. A War Vocabulary: Displaced Ukrainians shared fragmented stories of loss, trauma, absurdity / introd. by A. Hickling // Document. 2 June 2022. URL: <https://www.documentjournal.com/2022/06/a-war-vocabulary-aaron-hicklin-ukraine-lviv-kyiv-ostap-slyvynsky/> (18.09.2022).
537. Stoller, Paul. What is literary anthropology? // Current Anthropology, 2015, 56 (1). P. 144–145.
538. Sumara, Dennis J. Creating Commonplaces for Interpretation: Literary Anthropology and Literacy Education Research // Journal of Literacy Research, 2002. Iss. 34, No. 2. P. 237–260.
539. The Anthropology of Writing: Understanding Textually Mediated Worlds / ed. by D. Barton and U. Papen. London : Continuum, 2010. 256 p.
540. The Novel. Vol. 1: History, Geography, and Culture / ed. by F. Moretti. Oxford. 2006. 928 p.
541. Timm U. Erzählen und kein Ende. Versuche zu einer Ästhetik des Alltags. Köln: Kiepenheuer & Witsch, 1993. 144 s.
542. Timm U. Halbschatten. Köln : Kiepenheuer & Witsch, 2008. 270 s.
543. Timm U. Von Anfang und Ende. Über die Lesbarkeit der Welt. Köln : Kiepenheuer & Witsch, 2009. 144 s.
544. Tompkins, Jane. Sensational Designs: The Cultural Work of American Fiction 1790–1860. Oxford 1986. 256 p.
545. Toolan M. Narrative: A Critical Linguistic Introduction. London : Routledge, 1988. 260 p.
546. Ukraine, war vocabulary: conflict also changes the meaning of words // Italian Post. 24 June 2022. URL: <https://www.italianpost.news/ukraine-war-vocabulary-conflict-also-changes-the-meaning-of-words/> (18.09.2022).
547. Wiles, Ellen. Three branches of literary anthropology: Sources, styles, subject matter // Ethnography. 2020, 21(2). P. 280–295.
548. Writing Culture: the Poetics and Politics of Ethnography / ed. J. Clifford, G. E. Marcus. Berkeley-Los Angeles-London : University of California Press, 1986. 306 p.
549. Wulff, Helena. An Anthropological Perspective on Literary Arts in Ireland // Blackwell Companion to the Anthropology of Europe / ed. by U. Kockel, M. N. Craith, J. Frykman. Oxford : Wiley-Blackwell, 2012. P. 537–550.
550. Wulff, Helena. Introducing the Anthropologist as Writer: Across and Within Genres // The Anthropologist as Writer: Genres and Contexts in the Twenty-First Century / ed. by H. Wulff. New York : Berghahn Books, 2016. P. 1–18.
551. Zarebianka, Zofia. Byg skamandrytyw // Religijne aspekty literatury polskiej XX wieku. Lublin, 1997. S. 81–117.
552. Zarebianka, Zofia. Tropy sacrum w literaturze XX wieku. Od zagadnień motywicznych do perspektyw hermeneutycznych. Bydgoszcz : «Homini», 2001. 338 s.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРІВ

Микола ІЛЬНИЦЬКИЙ, доктор філологічних наук,
член-кореспондент НАН України, професор
(Львівський національний університет імені Івана Франка)
e-mail: mykola.ilnytskyu@lnu.edu.ua
ORCID ID: 0000-0003-0593-7997

Ірина ТЕРЕХОВА, кандидат філологічних наук, докторант
(Львівський національний університет імені Івана Франка)
e-mail: lakshinska@gmail.com
ORCID ID: 0000-0002-5630-5175

Ольга ШОСТАК, кандидат філологічних наук
(Рівненський державний гуманітарний університет)
e-mail: o_shostak@ukr.net
ORCID ID: 0000-0002-9858-7940

Людмила ТАРНАШИНСЬКА, доктор філологічних наук, професор
(Інститут літератури імені Т. Г. Шевченка НАН України)
e-mail: tarnashynska@gmail.com
ORCID ID: 0000-0003-2540-2658

Уляна ФЕДОРІВ, кандидат філологічних наук, доцент
(Львівський національний університет імені Івана Франка)
e-mail: ulyana.fedoriv@lnu.edu.ua
ORCID ID: 0000-0001-7295-3343

Світлана МАЦЕНКА, доктор філологічних наук, професор
(Львівський національний університет імені Івана Франка)
e-mail: svitlana.macenska@lnu.edu.ua
ORCID ID: 0000-0003-1373-2887

Василь ІВАШКІВ, доктор філологічних наук, професор
(Львівський національний університет імені Івана Франка)
e-mail: vasyli.vashkiv@lnu.edu.ua
ORCID ID: 0000-0002-9335-0338

Михайло ГНАТЮК, доктор філологічних наук, професор
(Львівський національний університет імені Івана Франка)
e-mail: mychajlo.hnatiuk@gmail.com
ORCID ID: 0000-0003-0742-8272

Тимофій ГАВРИЛІВ, доктор філологічних наук,
старший науковий співробітник відділу української літератури
(Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України)
e-mail: havryliv9@gmail.com
ORCID ID: 0000-0002-0277-2448

Тетяна ТКАЧЕНКО, доктор філологічних наук, доцент
(Київський інститут бізнесу і технологій)
e-mail: Tkachenko.t@kibit.edu.ua
ORCID ID: 0000-0003-4965-5107

Михайло СОКУЛЬСЬКИЙ, аспірант
(Львівський національний університет імені Івана Франка)
e-mail: msokulski3@gmail.com
ORCID ID: 0000-0001-9517-1221

Алла ТАТАРЕНКО, доктор філологічних наук, професор
(Львівський національний університет імені Івана Франка)
e-mail: alla.tatarenko@lnu.edu.ua
ORCID ID: 0000-0002-1366-9366

Юліана ЛЕСНЯК, аспірант
(Львівський національний університет імені Івана Франка)
e-mail: yuliana.lesniak@ukr.net
ORCID ID: 0000-0002-6170-7312

Микола КРУПАЧ, кандидат філологічних наук, доцент
(Львівський національний університет імені Івана Франка)
e-mail: mukolakrupach@ukr.net
ORCID ID: 0000-0002-0911-1693

Володимир ПРАЦЬОВИТИЙ, доктор філологічних наук, професор
(Львівський національний університет імені Івана Франка)
e-mail: volodymyr.pratsovytyu@lnu.edu.ua
ORCID ID: 0000-0002-9820-070X

Людмила ДАНИЛЕНКО, кандидат філологічних наук,
старший викладач
(Запорізький державний медичний університет)
e-mail: ladadana17@gmail.com
ORCID ID: 0000-0002-8617-6378

ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРІВ

Дмитро РЕШЕТНИКОВ

(Криворізький державний педагогічний університет)

e-mail: reshetnikovdmytro@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-6271-8988

Тарас ЛУЧУК, кандидат філологічних наук, доцент

(Львівський національний університет імені Івана Франка)

e-mail: taras.luchuk@lnu.edu.ua

ORCID ID: 0009-0005-2469-8305

Леся ГЕНЕРАЛІУК, доктор філологічних наук, старший науковий співробітник

(Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України)

e-mail: legeneraliuk@ukr.net

ORCID ID: 0000-0002-5095-59

Мар'яна ЧЕЛЕЦЬКА, кандидат філологічних наук,

доцент, старший науковий співробітник

(Львівський національний університет імені Івана Франка)

e-mail: maryana.cheletska@lnu.edu.ua

ORCID ID: 0000-0002-0960-8333

Світлана ЗЕМЛЯНА, магістр

(Львівський національний університет імені Івана Франка)

e-mail: svetikkashiy@gmail.com

ORCID ID: 0009-0007-5109-603X

Валерій КОРНІЙЧУК, доктор філологічних наук, професор

(Львівський національний університет імені Івана Франка)

e-mail: valerkor@ukr.net

ORCID ID: 0000-0002-2888-5352

Роман КРОХМАЛЬНИЙ, кандидат філологічних наук, доцент

(Львівський національний університет імені Івана Франка)

e-mail: roman.krokhmalnyy@lnu.edu.ua

ORCID ID: 0000-0002-5993-9632

Микола ЛЕГКИЙ, доктор філологічних наук, старший науковий співробітник

(Інститут Івана Франка НАН України)

e-mail: lehkyu.m@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-7053-402X

Василь БУДНИЙ, кандидат філологічних наук, доцент

(Львівський національний університет імені Івана Франка)

e-mail: vasyi.budnyy@lnu.edu.ua

ORCID ID: 0000-0002-6254-9272

Алла ШВЕЦЬ, доктор філологічних наук
(Інститут Івана Франка НАН України)
e-mail: alla_shvec@ukr.net
ORCID ID: 0000-0002-5612-8420

Оксана ЛЕВИЦЬКА, кандидат філологічних наук, доцент
(Українська академія друкарства)
(Національний університет «Львівська політехніка»)
(Інститут літератури імені Т. Г. Шевченка НАН України)
e-mail: oksana_levytska@ukr.net
ORCID ID: 0000-0002-5033-4661

Мар'яна ГІРНЯК, кандидат філологічних наук, доцент
(Львівський національний університет імені Івана Франка)
e-mail: maryana.hirnyak@lnu.edu.ua
ORCID ID: 0000-0002-1396-2888

Олена ГАЛЕТА, доктор філологічних наук, професор
(Львівський національний університет імені Івана Франка)
e-mail: olena.haleta@lnu.edu.ua
ORCID ID: 0000-0003-4137-0641

Олена БОНДАРЕВА, доктор філологічних наук, професор
(Київський університет імені Бориса Грінченка)
e-mail: o.bondareva@kubg.edu.ua
ORCID ID: 0000-0001-7126-452X

Володимир МИКИТЮК, кандидат філологічних наук,
доктор педагогічних наук, доцент
(Львівський національний університет імені Івана Франка)
e-mail: (ilkovycz@gmail.com)
ORCID ID: 0000-0001-8089-3731

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

ІЛЬНИЦЬКИЙ Микола Миколайович,
ТЕРЕХОВА Ірина Олександрівна,
ШОСТАК Ольга Олександрівна та ін.

ЛІТЕРАТУРА ТА ІСТОРІЯ: АНТРОПОС–ТОПОС–ТРОПОС

Монографія

За редакцією Михайла Гнатюка

Редактор *Юлія Глиняна*
Комп'ютерне верстання *Любові Семенович*
Обкладинка *Василя Рогана*

Формат 70×100/₁₆. Умовн. друк. арк. 32,74. Тираж 50 прим. Зам.

ВИДАВЕЦЬ І ВИГОТОВЛЮВАЧ:

Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Університетська, 1, м. Львів, 79000

Свідоцтво
про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції.
Серія ДК № 3059 від 13.12.2007 р.